

लुंगी नको घालू तर आता काय मी उघडा फिरू का?

पुणे : माळेगाव साखर कारखान्याच्या निवडणुकीत उपमुख्यमंत्री अजित पवार आणि सहकार बचाव पॅनल प्रमुख चंद्रराव तावरे यांच्यात चांगलीच जुंपली आहे. ८५ वर्षे झाली तरी थांबायला तयार नाही, असे अजित पवार चंद्रराव तावरे यांना उद्देशून म्हणाले होते. त्यानंतर आता अजित पवार यांच्या याच विधानाचा समाचार चंद्रराव तावरे यांनी घेतला आहे. मी १०० वर्षे जगाणार आहे. तोपर्यंत मी निवडणूक लढवणार आहे, अजित पवार यांचा कारखान्याचा अनुभव २५ वर्षे आहे. तर या क्षेत्रात माझा अनुभव हा ६५ वर्षांचा आहे, असे चंद्रराव म्हणाले. चंद्रराव तावरे यांच्यावर टीका करताना हे बाबा ८५ वर्षे झाले तरी थांबायला तयार नाहीत. आता त्यांना पयजमा सोडलाय आणि लुंगी घालायला सुरुवात केली, अशी खिल्ली अजित पवार यांनी उडवली होती. त्याला उत्तर म्हणून माझा अपघात झाला होता. माझा गुडघ्याचा बॉल बदलला आहे. मला पाय वळवता येत नसल्याने पायजमा घालता येत नाही. त्यामुळे मी लुंगी घालतोय. आता काय मी उघडा फिरू का? असा सवालही चंद्रराव तावरे यांनी अजितदादांना केलाय.

मराठी माणसासाठी काँग्रेस मैदानात

मुंबई : मराठी भाषा आणि मराठी माणसासाठी कायमच मैदानात उतरणाऱ्या शिवसेना आणि महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना नंतर आता काँग्रेसने देखिल मराठीचा मुद्दा उचलला आहे. काँग्रेसचे प्रदेशाध्यक्ष हर्षवर्धन सपकाळ यांनी पहिली ते पाचवी तील विद्यार्थ्यांना तिसरी भाषा म्हणून हिंदी शिकवण्याच्या निर्णयाला विरोध दर्शवला आहे. फडणवीस यांनी पुन्हा एकदा महाराष्ट्राच्या आणि माय मराठीच्या छातीत सुरा खूपसून घात केला असल्याचा आरोप सपकाळ यांनी केला आहे.

सधे आणि भाजपचा 'एक राष्ट्र, एक भाषा, एक संस्कृती' हा अर्जेडा महाराष्ट्राच्या मुळावर उठला असून तो झुगारून दिल्याशिवाय आम्ही स्वस्थ बसणार नसल्याचा इशारा सपकाळ यांनी दिला आहे. वारंवार बाळासाहेब ठाकरेचे नाव घेणाऱ्या शिंदे गटाकडेच शिक्षणखातात असून त्यांनी शिवसेनेच्या पाठीत खंजीर खुपसला तशाच प्रकारे मराठीचा खून पाडण्याची सुपारी घेतली आहे. अजित पवार सत्तेसाठी इतके लाचार आहेत की त्यांना तर महाराष्ट्र, मराठी भाषा, मराठी माणूस जगले काय मेले काय ? याच्याशी काही देणे घेणे नाही. फक्त आपल्याला अर्थखातात मिळावे हेच अजित पवरांचे धोरण आहे, अशी टीका सपकाळ यांनी केली.

धुळे प्रकरणावरून संजय राजूत यांचे सीएम देवेंद्र फडणवीसांना पत्र

मुंबई : धुळे जिल्ह्यातील शासकीय विश्राम गुहाच्या खोलीत सापडलेल्या कोट्यवधी रुपयांच्या प्रकरणी उद्भव ठाकरे गटाचे नेते खासदार संजय राजूत यांनी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांना पत्र लिहिले आहे. या पत्रात सदरील प्रकरणाची सखोल चौकशी करावी, तसेच यात तपास झाल्यास सगळ्या गोष्टी बाहेर येतील, असा दावा देखील संजय राजूत यांनी केला आहे. धुळे जिल्ह्यातील शासकीय विश्राम गुहामध्ये अंदाज समितीच्या नावाखाली कोट्यवधी रुपये गोळा करण्यात आले असल्याचा आरोप या आधी देखील करण्यात आला होता. या प्रकरणात सापडलेले पैशा संदर्भात केवळ साधा गुन्हा दाखल करण्यात आला असून या प्रकरणाची ईडीच्या माध्यमातून चौकशी करण्याची मागणी देखील संजय राजूत यांनी केली होती. आता या प्रकरणात समितीचे अध्यक्ष अर्जुन खोतकर यांच्यावर संजय राजूत यांनी अनेक गंभीर आरोप केले आहेत.

अल्पवयीन मुलाचा शॉक देऊन खून

कोल्हापूर : मंदरसा बंद पडावा आपल्याला गावी जाता यावे म्हणून एका अल्पवयीन मुलाने दुसऱ्या अल्पवयीन मुलाची शॉक देऊन हत्या केली. फैजान नाजिमा असे मृत मुलाने नाव असून तो बिहारचा रहिवासी होता. हत्या झालेला फैजान नजीमा आणि हत्या करणारा हे दोघेही बिहारचे होते. हत्या करणाऱ्या विद्यार्थ्याला बिहारमधील आपल्या गावी जायचे होते. त्यासाठी ही संस्था बंद पडावी, या उद्देशाने त्याने फैजानची शॉक देऊन हत्या केल्याची कुबुली या विद्यार्थ्याने दिली असून, पोलीस तपास सुरू आहे.

'आभाळमाया', आणि 'खोल खोल दुष्काळ डोळे' चा गौरव

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. १८ : साहित्य अकादमीचे २३ भारतीय भाषांमधील पुरस्कार आज जाहीर झाले. त्यात मराठीतील ज्येष्ठ साहित्यिक डॉ. सुरेश सावंत आणि तरुण लेखक प्रदीप कोकरे यांना पुरस्कार जाहीर झाला. डॉ. सुरेश सावंत यांच्या 'आभाळमाया'चा बालवाङ्मय पुरस्कार, प्रदीप कोकरे यांच्या खोल खोल दुष्काळ डोळे कादंबरीला युवावाङ्मय पुरस्कार जाहीर झाला.

नांदेडचे डॉक्टर सुरेश सावंत यांनी आजवर ४० पेक्षा अधिक पुस्तके लिहिली आहेत. प्रदीप कोकरे यांनी मुंबईच्या गिरणी कामगार संघाच्या नंतरचे जीवन, वाढती बेकारी आणि ग्रामीण भागातून नागर जीवनात येऊन स्थिर होऊ पाहणाऱ्या युवकांचे जग आपल्या कादंबरीमध्ये टिपलेले आहे.

डॉ. सावंतांचे विपुल लेखन

डॉ. सुरेश सावंत यांनी कथा, कविता,

कादंबरी, चरित्र, बालसाहित्य अशा साऱ्या कलाकृतींच्या क्षेत्रात मुशाफिरी केली आहे. त्यांच्या बालकवितेवर विद्यार्थ्यांनी एम. फिल.चे प्रबंध लिहिले. डॉ. सावंत यांचा राष्ट्रपती पुरस्कारासह महाराष्ट्र राज्य शासनाच्या उत्कृष्ट वाङ्मयनिर्मिती पुरस्काराने तीनवेळेस गौरव झाला. जळगाव येथे नोव्हेंबर २०१९ मध्ये झालेल्या बालकुमार साहित्य संमेलनाचे अध्यक्षपद डॉ. सावंत यांनी भूषविले होते.

कोकरे कवी म्हणूनही प्रसिद्ध

प्रदीप कोकरे मुंबईतल्या वडाळ्याचे. मुंबई विद्यापीठातून ते मराठीतून एम. ए. झाले. ते कवी म्हणूनही प्रसिद्ध आहेत. त्यांच्या कविता युगवाणी, खेळ, मुक्त शब्द, अभिधानंतर, कवितारती, लोकसत्ता, काव्याग्रह, वर्णमुद्रा इत्यादी

साहित्य अकादमीचे पुरस्कार जाहीर

नियतकालिकांमधून प्रसिद्ध झाल्या. लोकवाङ्मय गृह प्रकाशन संस्थेचे सहाय्यक संपादक म्हणून सुद्धा त्यांनी काही काळ काम पाहिले. कोकरे यांचा मुंबई मराठी पत्रकार संघातर्फे प्रतिष्ठित वृत्तपत्र पुरस्काराने गौरव झाला आहे. त्यांच्या खोल खोल दुष्काळ डोळे या कादंबरीस २०२२-२०२३ सालची शरद पवार इन्स्पायर फेलोशिप इन लिटरेचर

ही फेलोशिप यशवंतराव चव्हाण सेंटरच्या मिळाली आहे. या कादंबरीचा यशवंतराव चव्हाण सेंटरच्या ना. धो. महानोर पुरस्काराही मिळाला आहे. ज्येष्ठ साहित्यिक विश्वास पाटील यांनी 'एक्स'वर एक पोस्ट करून डॉ. सुरेश सावंत आणि प्रदीप कोकरे यांचे अभिनंदन केले आहे. खोल खोल दुष्काळ डोळे या कादंबरीच्या ब्लबर्मध्ये ज्येष्ठ लेखक आसाराम लोमटे म्हणतात, 'एका संवेदनशील कवी मनाच्या तरुणाचे उमेदवारीचे दिवस रेखाटणारी ही कादंबरी आहे. स्वैर्य, सुरक्षितता न गवसलेल्या आणि शोधणारी 'खोल खोल दुष्काळ डोळे' ही बुड टुकण्याच्या धडपडीतल्या दिवसांच्या या जणू नोंदी आहेत. या कादंबरीतल्या नायकाचा प्रवासही भटक्या

आणि भणगे 'एका झाडाची सवे न व्हावी : एका स्थानाची सवे न व्हावी : असा आहे. जगण्याच्या घुसळणीत शब्दांना सत्व बहाल करणाऱ्या तुकारामापासून ते आवाजात कारुण्य साकळलेल्या मुकुल शिवपुत्रापर्यंत अशा अनेक गोष्टी या नायकाला बळ पुरवणाऱ्या आहेत. वेढलेली परात्मता, दुःख, स्वार्थ, प्रेम, निराशा अशा विविध प्रवृत्तींचे प्रतिबिंब इथे दिसले. कादंबरीतील नायकाच्या वरवर निरर्थक, विस्कळीत वाटण्याऱ्या उठाटेवी एका निर्गांधर्व वळणावर चिंतनशीलतेचा टप्पा गाठतात आणि ठाव न गवसलेला हा प्रवासही अस्तित्वशोधाच्या बिंदूपर्यंत येऊन पोहोचतो. व्यर्थतेही अर्थपूर्णता शोधणारी 'खोल खोल दुष्काळ डोळे' ही प्रदीप कोकरे यांची कादंबरी म्हणजे आजच्या एका पिढीचा महत्त्वाचा प्रातिनिधिक स्वर आहे.'

राज ठाकरेंचा दोन भाषांचा आग्रह चुकीचा

देशात ३ भाषांचे सूत्र असेल, तर महाराष्ट्र द्विभाषा सूत्रावर जाऊ शकत नाही : फडणवीसांची स्पष्टोक्ती

तमिळनाडूने ३ भाषांच्या सूत्राला सुप्रीम कोर्टात आव्हान दिले. पण कोर्टाने त्यांची याचिका फेटाळली. ते पुढे म्हणाले, आपल्या देशातील एखादी अधिकची भाषा शिकण्यात वाईट काय आहे? आपल्या भाषेला डावलण्यात आले असेल तर वेगळी गोष्ट? पण आपली भाषा शिकत असताना आपली मुले दुसरी एखादी भाषा अजून शिकत असतील, तर त्या भाषेतील ज्ञानही त्यांच्यापर्यंत पोहोचेल. त्यामुळे राज ठाकरे यांनी केलेला दोन भाषेचा आग्रह चुकीचा आहे. एनईपी केंद्र सरकारने एकट्याने तयार केली नाही. देशभरातील तज्ज्ञांनी मिळून ती तयार केली. ती करत असताना मुलांचा मेंदू कसा विकसित होतो, आदी बाबींचा सखोल विचार करण्यात आला. हे धोरण तयार करताना ३ वर्षे चर्चा झाली. त्यावर हरकती व सूचना मागवण्यात आल्या. त्यानंतर ३ भाषेचे सूत्र स्वीकारण्यात आले आहे, असे ते म्हणाले. फडणवीस म्हणाले, हिंदी भाषा आपण यापूर्वी अनिवार्य केली

भारतीय भाषा म्हणून हिंदी म्हटले होते. कारण, आपल्याकडे हिंदीचे शिक्षक मोठ्या प्रमाणावर उपलब्ध होतात. पण आता आपण ती अनिवार्यता काढून टाकली आहे.

आपण सर्वजण इंग्रजीचा पुरस्कार करतो आणि भारतीय भाषांचा तिरस्कार करतो, हे योग्य नाही. भारतीय भाषा इंग्रजीहून चांगल्या आहेत. इंग्रजी ही व्यवहार्य भाषा झाली आहे हे ठीक आहे. पण नव्या शैक्षणिक धोरणामुळे मराठीला ज्ञानभाषा बनवण्याचा मार्ग खुला झाला आहे.

आता आपण ईजिनिअरिंगचे शिक्षण मराठीत शिकवायला लागलो. यापूर्वी असे होत नव्हते. वैद्यकीय क्षेत्राचे शिक्षणही मराठीत दिले जात आहे. एमबीबीएस मराठीत शिकवले जात आहे. म्हणजे नव्या शैक्षणिक धोरणामुळे मराठीला वैश्विक भाषा, ज्ञान भाषा व अर्थकारणाची भाषा बनण्याचे दालन उघडे झाले आहे. महाराष्ट्र सरकारने ते स्वीकारले आहे, असे फडणवीस यावेळी म्हणाले.

हिंदीच्या भाषा सक्तीवर राज ठाकरे आक्रमक

■ महासागर प्रतिनिधी मुंबई, दि. १८ : आपण हिंदू आहोत हिंदी नाही, अशा शब्दात राज ठाकरे यांनी हिंदीची सक्ती महाराष्ट्रात का? असा प्रश्न उपस्थित केला आहे. मराठी भाषेची सक्ती दक्षिण भारतातील राज्यात कराल का? असा प्रश्न देखील त्यांनी उपस्थित केला. आज भाषा सक्ती करत आहात, उद्या इतरही सक्ती होऊ शकते. म्हातारी मेल्याचे दुःख नाही मात्र काळ सोकावला जाईल, असे राज ठाकरे यांनी म्हटले आहे.

या संदर्भात राज ठाकरे यांनी सरकारला दिलेली पत्र देखील त्यांनी वाचून दाखवले. तसेच त्यांनी राज्यातील सर्व मुख्याध्यापकांना पत्र लिहिले असून राज्य सरकारला थेट इशारा दिला आहे. या निर्णयामागे आयएएस लॉबी असण्याची शंका त्यांनी उपस्थित केली आहे.

यासंबंधी महाराष्ट्रातील सर्व शाळेच्या मुख्याध्यापकांना राज ठाकरे यांनी पत्र लिहिले आहे. राज ठाकरे यांनी पत्रकारांशी बोलताना सांगितले की, हिंदी भाषा सक्तीची करणार नाही, याबाबत आपले मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्यासोबत बोलणे चालू होते. आपण हिंदीची सक्ती करणार नसल्याचे तसेच हा निर्णय मागे घेणार असल्याचे मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले होते, असा दावा देखील राज ठाकरे यांनी केला आहे. त्यामुळे आता राज्यातील सर्व मुख्याध्यापकांना आज माझे पत्र जाणार असल्याचे राज ठाकरे यांनी सांगितले.

सरकारला हिंदी भाषा का लागत आहे? सरकारच्या या निर्णयामागे आयएएस लॉबीचा दबाव आहे का? गुजरातमध्ये हिंदी सक्तीची नाही, मग महाराष्ट्रावर का लादत आहात? केंद्रात नरेंद्र मोदी आणि अमित शहा असताना गुजरातमध्ये हिंदी सक्तीची का नाही? अनेक राज्यात हिंदीची सक्ती नाही. महाराष्ट्रात असे धोरण का लादले जाते? असा प्रश्न त्यांनी उपस्थित केला.

सर्व भाषा या चांगल्याच असतात. एक भाषा उभी करण्यासाठी कित्येक पिढ्या खर्ची होतात. मात्र लहान लेकरांवर हिंदीची सक्ती लागता येणार नाही, केंद्राच्या धोरणात सक्तीचा कोणताच उल्लेख नाही. मग राज्य सरकार असे निर्णय का घेत आहेत? असा प्रश्न उपस्थित करत त्यांनी केंद्राच्या निर्णयावर देखील बोट ठेवले. शिक्षणासंबंधीच्या धोरणात तसा उल्लेख असल्याचे खोटे सांगितले जात असल्याचेही ते म्हणाले.

आज हा विषय लादला गेला तर ते मराठीचे अस्तित्व संकट टाकतील, अशी भीती देखील राज ठाकरे यांनी उपस्थित केली. त्यामुळे या संदर्भात सर्व पत्रकार, संपादक, लेखक, शाळांचे मुख्याध्यापक, राजकीय पक्ष, पालक यांनी या गोष्टीचा विरोधी करण्याचे आवाहन राज ठाकरे यांनी केले आहे.

झोपडपट्टी पुनर्वसन योजनांना मुंबईत गती

■ महासागर प्रतिनिधी मुंबई, दि. १८ :

मुंबई उपनगरातील रखडलेल्या झोपडपट्टी पुनर्वसन (एसआरए) योजनांमध्ये मोठा निर्णयक बदल घडला आहे. रहिवाशांना भाडे न देणाऱ्या व काम थांबवलेल्या ८६ विकासाकांचे अधिकार संपुष्टात आणण्यात आले असून, आता नागरिकांना नवीन विकासक नियुक्त करण्याचा मार्ग खुले झाला आहे. या निर्णयामुळे वर्षानुवर्षे घरांच्या प्रतीक्षेत असलेल्या हजारो मुंबईकरांना दिलासा मिळणार आहे.

मुंबई उपनगराचे पालकमंत्री अॅड. आशिष शेलार यांनी आज एसआरए कार्यालयात भेट देत उपनगरातील रखडलेल्या प्रकल्पांचा आढावा घेतला. यावेळी एसआरएचे सीईओ महेंद्र कल्याणकर व अन्य वरिष्ठ अधिकारी उपस्थित होते.

नागरिकांच्या तक्रारी, रखडलेली कामे आणि भाडे न मिळाल्याची परिस्थिती शेलार यांनी अधिकार्यांच्या निदर्शनास आणून दिली. मुंबईतील एसआरए योजनेतील रहिवाशांचे साल २०२२ पासून ८८० कोटी रुपये थकित भाडे

विकासाकांकडे होते. यापैकी ६०१.५० कोटी वसूल करण्यात आले असून, २७९ कोटी रुपये अजूनही थकित आहेत.

एसआरएने ८६ रखडलेल्या प्रकल्पांतील विकासाकांना कायदेशीर नोटिसा पाठवून त्यांचे अधिकार संपुष्टात आणण्याची प्रक्रिया पूर्ण केली आहे. यामुळे आता या प्रकल्पांमध्ये नवीन विकासाकांची नियुक्ती शक्य होणार आहे. शासनाच्या प्रभावी हस्तक्षेपामुळे केवळ दोन महिन्यांत ५५२ कोटी रुपयांची वसुली झाली.

सार्वजनिक बांधकाम विभागाला तातडीचा 'स्ट्रक्चरल ऑडिट' आदेश

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. १८ :

राज्यातील २५ वर्षांहून जुने असलेले सर्व पूल, साकव आणि शासकीय इमारती यांचे तातडीने स्ट्रक्चरल ऑडिट करा आणि वस्तुस्थितीदर्शक अहवाल शासनास सादर करा, अशा स्पष्ट सूचना सार्वजनिक बांधकाम मंत्री शिवेंद्रसिंह भोसले यांनी आज दिल्या.

राज्यात काही दिवसांपासून पूल व इमारतींच्या दुर्घटनांचे प्रमाण वाढले आहे. याच पार्श्वभूमीवर सार्वजनिक बांधकाम विभागाने सुरक्षेच्या दृष्टीने जुन्या व कालबाह्य रचनांची तांत्रिक तपासणी (स्ट्रक्चरल ऑडिट) करण्याची जबाबदारी घेतली आहे. या माध्यमातून धोका असलेल्या रचना ओळखून त्याबाबत दुरुस्ती किंवा पाडण्याचा निर्णय घेण्यात येणार आहे.

पंढरपूर आषाढी वारीस अवघे काही दिवस उरले असताना, वारी मार्गावर कोणताही अडथळा निर्माण होऊ नये, यासाठी खडेमुक्त रस्ते, वाहतुकीला अडथळा न येणाऱ्या व्यवस्था आणि अपघात टाळण्यासाठी संरक्षक उपाययोजना करण्याचे निर्देश देण्यात आले.

करणाऱ्या रचना तत्काळ रिकाम्या करून आवश्यक ती कार्यवाही करा, वारी मार्गावर सर्व रस्ते खडेमुक्त करा; वाहतुकीला कोणताही अडथळा होणार नाही याची दक्षता घ्या, मुंबई-गोवा महामार्गावरील वाहतूक सुरळीत करण्यासाठी तातडीने उपाययोजना राबवा, प्रत्येक भागाचा अहवाल तयार करून मुख्यालयाला सादर करा, असे निर्देश दिले.

मंत्री भोसले म्हणाले, ह्रस्वते, पूल आणि सार्वजनिक इमारती या केवळ संरचना नाहीत, तर त्या जनतेच्या सुरक्षेशी निगडीत आहेत. त्यामध्ये दुर्लक्ष होणे हे प्रशासनासाठी परवडणारे नाही. यामुळेच सरकारने आता संपूर्ण राज्यभर हस्तक्षेपित रचना सुरक्षित महाराष्ट्र मोहिमेची सुरुवात केल्याचे स्पष्ट होत आहे.

सातारा जिल्ह्यात पावसाचा धुमाकूळ चिपळूण मार्ग पाण्याखाली : पर्यायी पूल गेला वाहून

■ वृत्तसंस्था, सातारा, दि. १८ :

कोयना धरण पाणलोट क्षेत्रात सोमवारी जणू आभाळ फाटल्यासारखा पाऊस झाला. कोयनानगर नवजा आणि महाबळेश्वर या ठिकाणी मिळून तब्बल २७० मिलीमीटर पावसाची नोंद झाली. धरणातील पाण्याची आवक १२ हजार क्युसेकवर गेली असून धरणातील पाणीसाठ्यात दोन टीएमसीने वाढ झाली आहे. दरम्यान, वाजेगाव येथील ओढ्याच्या पाण्याने कच्चा रस्ता वाहून गेल्याने कराड-चिपळूण मार्गावरील वाहतूक पूर्णतः ठप्प झाली आहे. मागील चोवीस तासात कोयनानगरमध्ये सर्वाधिक १०४ मिलिमीटर पावसाची नोंद झाली असताना काल ९५ मिलिमीटर पाऊस झाला. पावसामुळे वाजेगाव (ता. पाटण) येथील ओढ्याला मोठ्या प्रमाणात पाणी आलं. पाण्याच्या प्रचंड दबाबाने वाजेगाव हद्दीतील कच्चा रस्ता वाहून गेला आणि कराड-चिपळूण मार्ग ठप्प झाला. कोयनातील पाण्याची आवक दहा पटीने वाढली आहे.

पाऊस कोसळत आहे. दिवसभरात तब्बल २०७० मिलिमीटर पावसाची नोंद झाली आहे. कोयनानगरमध्ये ९५ मिलिमीटर, नवजा येथे ८५ तर महाबळेश्वरला ९० मिलिमीटर पाऊस झाला आहे. दमदार पावसामुळे कोयना धरणातील पाण्याची आवक दहा पटीने वाढली आहे. सध्या क्युसेकवर गेली असून धरणातील पाणीसाठ्यात दोन टीएमसीने वाढ झाली आहे. मागील चोवीस तासात कोयनानगरमध्ये सर्वाधिक १०४ मिलिमीटर पावसाची नोंद झाली असताना काल ९५ मिलिमीटर पाऊस झाला. पावसामुळे वाजेगाव (ता. पाटण) येथील ओढ्याला मोठ्या प्रमाणात पाणी आलं. पाण्याच्या प्रचंड दबाबाने वाजेगाव हद्दीतील कच्चा रस्ता वाहून गेला आणि कराड-चिपळूण मार्ग ठप्प झाला. कोयनातील पाण्याची आवक दहा पटीने वाढली आहे.

कोयना धरण पाणलोट क्षेत्रात धुवाधार

दृष्टिक्षेप

विद्युत साहित्य चोरी

गोंदिया : गोरेंगाव पोलिस ठाण्यांतर्गत दवडीपार शिवारातील महावितरणच्या विद्युत खांबावरून अज्ञात चोरट्यांनी ६५ हजार रुपयाचे साहित्य चोरून नेल्याची घटना ३ ते ७ जून दरम्यानची आहे. दवडीपार शिवारात महावितरणचे विद्युत खांब असून त्यातील तार व इतर साहित्य असा एकूण ६५ हजार रुपयाचा मुद्देमाल चोरट्यांनी लंपास केला. फिर्यादी तुषार बावणे यांच्या तक्रारीवरून गुन्हा नोंद केला आहे.

शिवीगाळ

करून मारहाण

गोंदिया : रामनगर पोलिस ठाण्यांतर्गत साईनगर मरारटोली येथे शिवीगाळ करून मारहाण केल्याची घटना १६ जून रोजीची आहे. फिर्यादी राजेश नेवारे हे घरी असतांना आरोपी अरुण गोरख्वामी याने इतर तिघांना आपून वाद निर्माण केला. तसेच फिर्यादीला शिवीगाळ व जब्बर मारहाण करून जखमी केले. तक्रारीवरून रामनगर पोलिसांनी गुन्हा दाखल केला आहे.

घर जळालेल्या एकल महिलेला मदतीचा हात

सडक अर्जुनी : तालुक्यातील ग्राम कोयलारी येथील प्रमिला दिनाराम उड्के यांच्या घराला शॉर्ट शर्कीटमुळे १३ जून रोजी आग लागली. या आगीत प्रमिला उड्के यांच्या घराची राखरांगोळी झाली. दरम्यान महसूल अधिकारी, माजी सैनिक भगवान नंदागवळी १७ जून रोजी पीडित महिलेच्या घरी भेट देवून जीवनावश्यक वस्तू व आर्थिक मदत केली. कोयलारी येथील एक महिला प्रमिला उड्के यांच्या घराला लागलेल्या आगीमुळे घरातील अन्नधान्य, फर्निचर, कपडे सुद्धा जळून खाक झाल्याने मोठा आर्थिक फटका बसला आहे. सदर पीडित महिलेच्या मदत करण्याच्या अनुषंगाने आज १७ जून रोजी ग्राम महसूल अधिकारी नवेगावबांध तथा माजी सैनिक भगवान नंदागवळी यांनी कोयलारी येथे प्रमिला उड्के यांचे घरी भेटून परीस्थिती जाणून घेतली. दरम्यान माणुसकी म्हणून भगवान नंदागवळी आणि राजेश भुरे यांनी जीवनावश्यक वस्तू आणि आर्थिक मदत केली. तसेच शासनाकडून मदत मिळावी, यासाठी पाठपुरावा करण्यात येणार, असल्याचे आश्वासन देण्यात आले. यावेळी ग्राम महसूल अधिकारी राजेश भुरे आणि वामन लांजेवार आदी उपस्थित होते.

जुन्या वादावरून मारहाण

अर्जुनी/मोर : मासेमारी साठी जात असतांना तलावाच्या रस्त्यावर उभ्या असलेल्या तिघांनी संगनमत करून जुन्या कारणावरून वाद करून फिर्यादीला मारहाण केली. ही घटना १५ जूनच्या सकाळी ९ वाजता सुमारासची आहे. तुळसीराम नागो मेश्राम (७०) रा. राजीवनगर अर्जुनी मोरगाव तर जखमी फिर्यादीचे तर सुरेश केशव मेश्राम (५०), गोपाल केशव मेश्राम (४८), यशवंत सुरेश मेश्राम (३०) रा. तिन्ही रा. राजीवनगर अर्जुनी मोरगाव अशी आरोपींची नावे आहेत. या प्रकरणी अर्जुनी मोरगाव पोलिसात तिन्ही आरोपी विरुद्ध गुन्हा नोंद करण्यात आला आहे. पुढील तपास पो.हवा. रोशन गोंडाने करीत आहेत.

नवनिर्मित तलाठी कार्यालयाचे उद्घाटन

गोंदिया : तालुक्यातील ग्राम खातिर्या साझा क्रमांक ३७ नवनिर्मित तलाठी कार्यालयाचे उद्घाटन १६ जून ला करण्यात आले. या तलाठी कार्यालय अंतर्गत खातिर्या, बिरसी अर्जुनी हे तीन गाव येत असुन नवीन इमारत चे लोकार्पणच्या वेळी तिन्ही गावचे सरपंच उपस्थित होते.

खासगी दलालाकडून टॅकर चालकाला मारहाण

शिरपूरच्या सीमा तपासणी नाक्यावरील प्रकार, व्हीडीओ व्हायरल

प्रतिनिधी / गोंदिया जिल्ह्यातील देवरी तालुक्यातील शिरपूर येथील सीमा तपासणी नाका नेहमीच कोणत्या ना कोणत्या कारणाने चर्चेत राहतो. सध्या नाक्यावर खासगी फॅटरकडून टॅकर चालकाला मारहाण झाला असल्याचा व्हीडीओ समाज माध्यमावर व्हायरल झाला आहे. मात्र संबंधित अधिकारी मृग गिळून गप्प असल्याने येथील भोंगळ कारभार पुन्हा एकदा चर्चेत आला आहे.

राष्ट्रीय महामार्गावरील राज्याच्या सीमावर्ती भागातून होणारी

अवैध वाहतूकीवर आळा बसावा, तसेच तपासणी नाक्याच्या माध्यमातून शासनाला महसूल मिळावा यासाठी देवरी तालुक्यातील शिरपूर येथे सीमा तपासणी नाका कार्यरत आहे. या नाक्यापासून काही किमी अंतरावर छत्तीसगड राज्य

आहे. या मार्गावर दोन्ही राज्यातील सर्व प्रकारच्या वाहनांची ये-जा राहते. दरम्यान, शिरपूर येथील सीमा तपासणी नाक्यावर अधिकाऱ्यांशी सालेलोटे करून दलाल तसेच खासगी व्यक्तींकडून वाहन चालकांची आर्थिक लूट केली जात

सामूहिक वन हक्क प्राप्त ग्रामसभेला जिल्हाधिकारी यांची भेट रानमेवा पार्कला भेट देऊन वृक्षारोपण

प्रतिनिधी / गोंदिया सामूहिक वन हक्क प्राप्त ग्रामसभा गिरोला, ता. सालेकसा येथे आज जिल्हाधिकारी प्रजित नायर यांनी भेट देऊन ग्रामसभेच्या विविध उपक्रमांची पाहणी केली. यावेळी त्यांनी वनहक्क संलग्न ग्रामसभा कार्य, तलाव विकास व मत्स्यपालन, तसेच वन संवर्धन व व्यवस्थापन आराखड्यांवर ग्रामस्थांशी सविस्तर चर्चा केली. ग्रामसभा गिरोला यांनी सामुदायिक वन संसाधन अंतर्गत उभारलेल्या रानमेवा पार्क प्रकल्पाची जिल्हाधिकारी यांनी पाहणी केली. त्यांनी स्वतः या ठिकाणी रोप लावून पर्यावरण

संवर्धनास हातभार लावला. ण्डफ संदर्भातील जिल्हाधिकारी यांची सकारात्मक भूमिका लक्षात घेता, ग्रामसभेच्या कार्यास गती मिळेल, असा विश्वास ग्रामस्थांनी व्यक्त केला.

यावेळी गिरोला येथील सरपंच मेंढे, सालेकसा तालुक्यातील १० ग्रामसभांचे पदाधिकारी, प्रकल्प

अधिकारी (देवरी) उमेश काशीद आणि तहसीलदार कोंडागुलें प्रमुख उपस्थित होते. विशेष म्हणजे जिल्हाधिकारी प्रजित नायर यांनी ग्रामस्थांशी थेट संवाद साधत त्यांच्या अडचणी जाणून घेतल्या. त्यांच्या या लोकाभिमुख भूमिकेचे ग्रामस्थांनी मनापासून स्वागत करत कौतुक केले.

साहित्य चोरी

गोंदिया : गोरेंगाव पोलिस ठाण्यांतर्गत दवडीपार शिवारातील महावितरणच्या विद्युत खांबावरून अज्ञात चोरट्यांनी ६५ हजार रुपयाचे साहित्य चोरून नेल्याची घटना ३ ते ७ जून दरम्यानची आहे. दवडीपार शिवारात महावितरणचे विद्युत खांब असून त्यातील तार व इतर साहित्य असा एकूण ६५ हजार रुपयाचा मुद्देमाल चोरट्यांनी लंपास केला.

प्रतिनिधी / गोंदिया राष्ट्रवादी काँग्रेसचे नेते खा.प्रफुल पटेल हे (ता.१६) जिल्ह्याच्या दौऱ्यावर आले होते. दरम्यान प्रसार माध्यमांना समोर जात असताना खा.पटेल यांनी चिल्लर लोकांच्या प्रश्नांना उत्तर देणे योग्य नाही, असे बोलले होते. यावर आज (ता.१७) काँग्रेसचे नेते आ.नाना पटोले यांनी स्वनाम देशाच्या नेत्यांनी चिल्लरपणाची भाषा करू नये, अम्हालाही या भाषेतूनच उत्तर देता येते, असा इशारा देत त्यांनी खा.पटेलालावर पलटवार केला. जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक

सावली निवारा केंद्राकडून बेघरांची शोध मोहिम

प्रतिनिधी / गोंदिया

दीनदयाल अंत्योदय योजना राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियान अंतर्गत गोंदिया नगर परिषदेच्या वतीने सावली निवारा केंद्र संचालित करण्यात आले आहे. नगर परिषदेचे प्रशासक तथा मुख्य अधिकारी प्रशांत कांबळे, प्रशासकीय अधिकारी सी.ए.रणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली जिल्हा व्यवस्थापक धनराज बनकर, सुनंदा बिसेन, निवारा संचालक मोहनीस नागदवने यांच्या देखरेख मध्ये सिव्हील लाईन येथील मराठी प्रार्थमिक शाळा नगर परिषद शाळेत सावली निवारा केंद्रात बेघरांची काळजी घेतली जात आहे. केंद्राच्या वतीने पावसाळ्यापूर्वी शहरात शोध मोहिम राबविण्यात येत असून उघड्यावर जीवन

जगणारे, बेघरांचा शोध घेवून त्यांना आश्रय दिले जात आहे.

सावली निवारा केंद्राच्या वतीने मागील सहा वर्षांपासून बेघर, उघड्यावर जीवन जगणाऱ्यांची निगा राखली जात आहे. केंद्राचे कर्मचारी रेल्वे स्टेशन बस स्टॅन्ड, मंदिर व सार्वजनिक स्थान खाली रस्त्यावर, आपले जीवन जगणारे व्यक्ति असे अनेक प्रकारचे लोकांचा शोध घेवून त्यांना सावली निवाऱ्यातर्फे योग्य मदत केली जाते. मागील एक आठवड्यापासून दररोज रात्रकालीन शोध मोहिम राबविण्यात येत आहे. या मोहिमेत बेघर लाभार्थ्यांना निवाऱ्यात प्रवेश देण्यात येत असते. त्यांची आरोग्य तपासनी व पोलिसाना माहिती देवून त्यांचे निरीक्षण करीत निवाऱ्यात आश्रय दिले जात आहे.

धोबीसराड-गोटाबोडी-बोरगाव रस्ता गेल्या खड्ड्यात

निधीचा अभावामुळे रस्त्याचे बांधकाम बंद

प्रतिनिधी / देवरी तालुक्यातील गोटाबोडी जिल्हा परिषद क्षेत्रा अंतर्गत धोबीसराड-बोरगाव मार्गाचें पक्के बांधकामासाठी लाखो रुपयाचा निधी मंजूर रस्ता बांधकामाला सुरुवातही करण्यात आली. परंतु अचानक मागील वर्षी सदर रस्त्याचे बांधकाम निधी अभावी एकाएकी बंद पडले. परिणामी मार्गावर खड्डे व रस्त्याची गिट्टी पसरली असल्याने प्रवास्यांसह नागरिकांची गैरसोय होत आहे. सविस्तर असे की, मुख्यमंत्री ग्राम सडक योजनेअंतर्गत धोबीसराड-गोटाबोडी-बोरगाव या रस्ता बांधकामाचे भूमिपूजन २०२४ ला पार पडले. सदर रस्ता अंदाजे ४ कि.मी. असून रस्त्याच्या बांधकामासाठी शासनाने १६८.७० लाख रुपयाचा निधी मंजूर केला. सदर रस्त्याच्या बांधकामाला

सुरुवातही झाली होती. रस्त्याच्या काही ठिकाणी सिमेंटीकरणचे बांधकाम करण्यात आले. छोट्या छोट्या पूलांचे काम सुद्धा करण्यात आले. परंतु, अचानक मागील वर्षांपासून सदर रस्त्याचे बांधकाम एकाएकी बंद झाले.

रस्त्याचे बांधकाम पूर्णतः रखडल्याने परिसरातील नागरिकांना या रस्त्यावरून ये जा करण्याकरिता तारेवरची कसरत करावी लागत आहे. रस्त्याची अवस्था एवढी दयनीय आहे की, रस्त्याला मोठ मोठे खड्डे पडले आहेत. रस्त्यावरील गिट्टी पूर्णतः उकडून सैराबैरा झाली आहे. या रस्त्यावरून पायी चालणे अवघड झाले आहे. यामुळे धोबीसराड-गोटाबोडी-बोरगाव या रस्त्याचे तात्काळ पक्के बांधकाम सुरू करण्याची मागणी परिसरातील नागरिकांनी जनप्रतिनिधी तसेच प्रशासनाला केली आहे.

अवैध रेती वाहतूक करणाऱ्या पाच टिप्परवर कारवाई

२३ ब्रास रेतीसह १ कोटी ११ लाखाचा मुद्देमाल जप्त

प्रतिनिधी / गोंदिया

जिल्ह्यात मोट्या प्रमाणात रेतीची अवैध उत्खनन व वाहतूक सुरू आहे. दररोज कारवाई होत असली तरी रेती तस्कर प्रशासकीय यंत्रणेच्या हातावर तुरी देत हा प्रकार करीत आहेत. अशातच १७ जून रोजी दवनीवाडा पोलिस ठाणे हद्दीतील साईटोला गावाजवळील नदी पात्रातून अवैधरित्या रेती तस्करी करणाऱ्या ५ टिप्परवर कारवाई करून एकूण १ कोटी १० लाख ६९ हजार रुपयाचा मुद्देमाल पोलिसांनी हस्तगत केला. या कारवाईने पुन्हा एकदा अवैध तस्करांचा धाबेदणाणले आहेत.

जिल्ह्यात पर्यावरणाचा फेऱ्यात अनेक रेती घाटंचा लिलाव झाला नाही. अशातच काही दिवसांपासून काही रेती घाट घरकुल लाभार्थ्यांसाठी आरक्षित करण्यात आले आहेत. तर दुसरीकडे पावसाळ्याला सुरुवात झाली असून रेती तस्करही रेतीचा साठा मुबलक

प्रमाणात रहावा, यासाठी अवैध मार्गाने रेतीची तस्करी करून रेतीसाठी साठवत आहेत. एकंदरीत प्रशासनाच्या डोळ्यात धूळ झोकून हा प्रकार सुरू आहे. या प्रकारावर अंकुश लागावा, यासाठी प्रशासकीय यंत्रणा कामी लागली असली तरी, हा प्रकार सुरू आहे. अशातच

दवनीवाडा पोलिस ठाण्यांतर्गत सालईटोला गावाजवळील नदी पात्रातून अवैधरित्या रेतीचे उत्खनन व वाहतूक होत असल्याची माहिती यंत्रणेला मिळताच घटनास्थळ गादून ५ टिपर व २३ ब्रास रेती असा एकूण १ कोटी १० लाख ६९ हजार रुपयाचा मुद्देमाल जप्त करून दवनिवाडा पोलिसात गुन्हा नोंद करण्यात आला आहे. ही कारवाई स्थानिक गुन्हे शाखेचे पोलीस निरीक्षक पुरुषोत्तम अहरेकर यांचे मार्गदर्शनात पोलीस पथक सपोनि धीरज राजूरकर, अंमलदार संजय चव्हाण, भुवनलाल देशमुख, सोमदेवसिंग तुरकर , छगन विठ्ठले चापोशी राम खंदारे आदींनी पार पाडली.

स्वनाम देशाच्या नेत्याने चिल्लरपणाची भाषा करू नये : आ.नाना पटोले

निवडणुकीच्या अनुसंगाने (ता.१७) आ.नाना पटोले जिल्ह्यात आले होते. दरम्यान पत्र परिषदेच्या माध्यमातून त्यांनी प्रश्नांच्या प्रतिनिधीशी संवाद साधला. यावेळी ते बोलत होते. नाना पटोले पुढे म्हणाले, जिल्हा मध्यवर्ती बँकेची सत्ता गेल्या १४ वर्षांपासून खा.पटेल यांचे हस्तक सांभाळत आहेत. या बँकेत घोटाळे झाले आहेत. हे सर्वांना माहित आहे. ज्या शेतकऱ्यांच्या भरवश्यावर सत्तेचा सुख भोगत आहेत. त्या शेतकऱ्यांना वाऱ्यावर सोडून कोणत्याही स्तरावर जावून राजकारणी खेळ करीत

आहेत. खा.प्रफुल पटेल यांच्या वक्तव्याचा खूपसूर समाचार घेताना ते म्हणाले, नुकत्याच झालेल्या विमान अपघातात टाटा कंपनीचे संचालक अवघे काही मिनिट बोलतात आणि सताधारी त्या अपघाताला सारवासारव करण्यासाठी माध्यमासमोर येतात. सन २०१२ मध्ये विमान खरेदी घोटाळ्यावर कॅंगेने बोट ठेवले आहे. ती फाईल का उघडत नाही. खऱ्या अर्थाने ते विमान योग्य होते का? त्याच विमानांचे अपघात

झाले. या सर्व बाबींचा उलगडा का केला जात नाही, असा उलट प्रश्नही नाना पटोले यांनी उपस्थित केला.

सत्तेच्या बळावर जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेची निवडणूक कोणत्याही स्तरावर पोहीचविण्याचे काम सुरू आहे. मात्र या जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना हा खेळ माहिती आहे. या निवडणुकीत निश्चितपणे जिल्ह्यातील शेतकरी, त्यांना त्यांची जागा दाखविणार, असाही विश्वास आ.नाना पटोले यांनी व्यक्त केला. ते पुढे म्हणाले, मी

जनतेचा प्रतिनिधी आहे. मागच्या दारातून प्रतिनिधीत्व करीत नाही. नागपूर आणि गोंदियाचे ते नेते मागच्या दारातून जावून प्रतिनिधीत्व करतात, त्यांनी अम्हाला राजकारण शिकवू नये, असाही उलट सवाल करीत खा.प्रफुल पटेल व आ.परिणय फुके यांच्यावर टोला हंगाला. यावेळी त्यांच्यासोबत माजी आमदार तथा काँग्रेस जिल्हाध्यक्ष दिलीप बऱ्‌सोड, अशोक गुप्ता, वंदना काळे, जगदिश येरोला, गंगाधर परशुरामकर, उषा मेंढे आदि पदाधिकारी व कार्यकर्ते उपस्थित होते.

जंगलात शेळ्या चारण्यासाठी गेलेल्या वृद्धाचा खून

आरोपी अटकेत ; जादूटोणाच्या संशयातून खून केल्याची कबूली

प्रतिनिधी / गोंदिया शेळ्या चारण्यासाठी गेलेल्या एका ६० वर्षीय वृद्धाचा धारदार शस्त्राने वार करून खून केल्याची घटना मंगळवार १७ जून रोजी सायंकाळच्या सुमारास गोरेंगाव तालुक्यातील पालेवाडा/हेटी येथे उघडकीस आली. आसाराम देऊ कांबळे (६०) रा. हेटी (पालेवाडा) ता. गोरेंगाव असे मृताचे नाव आहे. याप्रकरणी स्थानिक गुन्हे शाखाच्या पथकाने रात्री उशिरापर्यंत एका आरोपीला ताब्यात घेतले असून

दिनेश उर्फ भुरु चुन्नीलाल ताराम (२४) रा. हेटी/पालेवाडा असे ताब्यात घेतलेल्या आरोपीचे नाव आहे. दरम्यान, जादुटोण्याच्या संशयावरून आपण आसाराम याचा खून केल्याची कबुली आरोपीने दिली आहे.

मिळालेल्या माहितीनुसार मृत आसाराम कांबळे हा मंगळवारी दुपारी ३ वाजताच्या सुमारास गावाजवळील जंगल शिवारात शेळ्या चारण्यासाठी गेला होता. मात्र, सायंकाळी ६.३० वाजतापर्यंत तो घरी परतला नाही. तर त्याने चारण्यासाठी घेऊन गेलेल्या शेळ्या मात्र घरी परतल्या. यावर

आसारामच्या कुटुंबीयांनी गावकऱ्यांसह जंगलाकडे धाव घेतली. यावेळी त्यांना आसाराम चा मृतदेह जंगल परिसरात आढळून आला. ही घटना जंगल शिवारातील असल्याने व सदर परिसरात वाघाचा अधिवास असल्याने प्रथमदर्शनी वन्य प्राण्यांच्या हल्ल्यात त्याच्या मृत्यू

झाला असावा असा अंदाज व्यक्त करत गावकऱ्यांनी घटनेची माहिती गोरेंगाव वन विभागाला दिली. दरम्यान, वन विभागाच्या पथकाने घटनास्थळाची पाहणी केली असता हा प्रकार घातपाताच्या असल्याचे दिसून आले. घटनेची माहिती गोरेंगाव पोलिसांना देण्यात आली. पोलिसांनी घटनास्थळ घादून पंचनामा केला व मृतदेह उत्तरीय तपासणीसाठी पाठविले. घटनेचे भाभीय लक्षात घेता स्थानिक गुन्हे

शाखाच्या पथकाला पाचारण करण्यात आले. पथकाकडून गावात तपास केला असता मृत आसाराम कांबळे यांचा खून आरोपी दिनेश उर्फ भुरु ताराम याने

केल्याची गोपनीय माहिती मिळाली. या आधारे पथकाकडून हेटी (पालेवाडा), मुंडीपार, भंडुगा, जादुटोनाच्या संशयावरून आसाराम

कांबळे यास डोक्याच्या मागे लोखंडी कुऱ्हाडीने मारून खून केल्याचे कबुली जबाब दिले. दरम्यान, स्थानिक गुन्हे शाखाच्या पथकाने आरोपी दिनेश उर्फ भुरु यास अटक करून गोरेंगाव पोलिसांच्या स्वाधीन केले. याप्रकरणी गोरेंगाव पोलिसांनी गुन्हा नोंद केला असून पुढील तपास सुरू आहे.

परिवर्तनाची ११ वर्षे...

भारतात गेल्या ११ वर्षात राजकीयच नव्हे तर अनेक क्षेत्रांत मोठे परिवर्तन झाले आहे, त्याचे सर्व श्रेय पंतप्रधान नरेंद्र मोदी व त्यांच्या नेतृत्वाखालील एनडीए सरकारला आहे. या काळात संसदेत व संसदेबाहेर विरोधी पक्षांनी मोदी सरकारवर अनेक मुद्द्यांवर प्रहार केले पण पाकिस्तानचा दहशतवादी चेहरा जगासमोर मांडण्यासाठी सर्वपक्षीय शिटमंडळात विरोधकही सहभागी झाले. गेल्या ११ वर्षात देशाची प्रगती व विकास विलक्षण झाला आणि देशातील गोरगरीब, सामान्य व उपेक्षितांपर्यंत पोहोचला. पंतप्रधान मोदींच्या नेतृत्वाखाली देशाने जागतिक पातळीवर लक्षणीय झेप घेतली. ११ वर्षात देशातील सर्वाधिक लोकप्रियता व विश्वास नरेंद्र मोदी यांनी संपादन केला आणि सर्वाधिक सदस्य नोंदणी झालेला भारतीय जनता पक्ष हा जगात नंबर १ राजकीय पक्ष झाला, यामागे नरेंद्र मोदी आणि अमितभाई शहा यांचे परिश्रम व संघटन कौशल्य आहे.

मोदी सरकारच्या परराष्ट्रनीती व कूटनीतीमुळे जगात भारताची वेगळी ओळख बनली आहे. जगात भारताने अर्थव्यवस्थेमध्ये जपानला मागे सारून तिसऱ्या क्रमांकावर झेप घेतली आहे. काश्मीर खोऱ्यात रेल्वे धावू लागली आहे. काश्मीरपासून ते कन्याकुमारीपर्यंत रेल्वेने प्रवास करण्याचे स्वप्न साकार झाले आहे. भारताला जगातील महासत्ता बनविण्याचे मिशन मोदी सरकारने हाती घेतले आहे. गेल्या ११ वर्षात मोदी सरकारने जगात भारत हा एक शक्तिशाली देश आहे, अशी प्रतिमा निर्माण केली. देशाच्या सरहद्दीवर कठोर व मजबूत उपाय योजले म्हणूनच भारताच्या सीमारेषांना धक्का लावण्याची कोणाचीही हिम्मत होणार नाही, अशी व्यवस्था केली. ज्या वेळी शेजारी शत्रूंनी

कुरापती काढण्याचा प्रयत्न केला तेव्हा त्यांना वेळीच भारताने धडा शिकवला. चिनी सैन्याने घुसखोरीचा प्रयत्न केला तेव्हा डोकलाम किंवा गलवान खोऱ्यात त्यांना सडेतोड जबाब देऊन पिटाळून लावले. पुलवामा, पठानकोट असो किंवा पहलगाम, पाकिस्तानप्रेरित झालेल्या दहशतवादी हल्ल्यांना भारताने जबरदस्त उत्तर दिले. सर्जिकल स्ट्राईक, एअर स्ट्राईक, तर कधी ड्रोन आणि क्षेपणास्त्रांचा मारा करून दहशतवादी तळांबरोबरच पाकिस्तानचे हवाई तळांचे मोठे नुकसान केले.

काश्मीरमधील दहशतवाद आणि छत्तीसगडमधील नक्षलवाद मोडून काढताना मोदी सरकारने कणखरपणा दाखवला. पहलगाममध्ये २६ हिंदू पर्यटकांची निर्घृण हत्या झाल्यानंतर भारताने पाकिस्तानवर सैन्य कारवाई केलीच, पण पाकबरोबर झालेले सर्व द्विपक्षीय समझोते रद्द केले आणि सतलज नदीचे पाकिस्तानात जाणारे पाणीही रोखले.

गेल्या ११ वर्षात देशातील २६ कोटी लोक गरिबीतून बाहेर आले ही मोदी सरकारची मोठी जमेची बाजू आहे. जागतिक बँकेच्या अहवालातच ही बाब नमूद करण्यात आली आहे. पंतप्रधान आवास योजना, पंतप्रधान उज्ज्वला गॅस योजना, जनधन योजना, आयुष्मान भारत योजना, अशा योजनांनी सर्वसामान्य जनतेच्या जीवनात फरक पडला आहे.

देशातील ८० कोटी गरीब जनतेला दरमहा पाच किलो धान्य दिले जाते, त्यामुळे या देशात कोणी उपशी राहू नये याची काळजी सरकारने घेतली आहे. बँकिंग व आरोग्य सेवा, प्रत्यक्ष लाभ हस्तांतरण, डिजिटल व्यवहार, मजबूत व पारदर्शी पायाभूत सुविधा, सर्व लाभ थेट लाभार्थींना वेळेत पोहोचविण्याची कार्यपद्धती यामुळे पंचवीस कोटी लोक गरिबीतून बाहेर येण्यास मदत झाली.

पूर्वीच्या काळात ग्रामीण भागात घरात

एक कंदील असायचा. तेव्हा वीज गावागावात नव्हती आणि केरोसीनही परवडत नव्हते. वीज वारंवार खंडित होत असे. २०१४च्या लोकसभा निवडणुकीतच मोदींनी २४ तास घरोघरी सवांना वीज देण्याचे आश्वासन दिले होते. ११ वर्षांच्या कारकिर्दीत सर्व गावागावांत वीज पोहोचली आहे. दीनदयाळ उपाध्याय ग्राम ज्योती योजना सर्वत्र राबवली जाते आहे.

घरात शौचालय नाही म्हणून बाहेर उघड्यावर विधी करायला जाणाऱ्या जनतेची संख्या देशात कोट्यवधी होती. विशेषतः ग्रामीण भागात ही समस्या मोठी

इंडिया कॉलिंग

डॉ. सुकृत खांडेकर

sukritforyou@gmail.com

होती. मोदींनी स्वच्छ भारत योजना सुरू केली. उघड्यावर विधी केल्याने अस्वच्छता पसरते व त्यातून आजार व रोगराई निर्माण होते असा प्रचार केला गेला. जागतिक आरोग्य संघटनेने भारताचे या उपक्रमाचे कौतुक केले. आज देशात १२ कोटी शौचालये उभारण्यात आली असून ६० कोटी लोक त्याचा वापर करीत आहेत. दि. १ मे २०१६ रोजी पंतप्रधान उज्ज्वला गॅस योजना सुरू झाली. गरीब महिलांना मोफत एलजीपी गॅस कनेक्शन मिळू लागले. स्वयंपाकाच्या चुलीच्या धुरापासून महिलांना मुक्तता मिळाली. उज्ज्वला योजनेतून १० कोटी महिलांना गॅस कनेक्शन मिळाले आहे.

देशातील कोट्यवधींचे श्रद्धास्थान असलेल्या अयोध्येत मोदी सरकारने भव्य राम मंदिर उभारून दाखवले. पण देशातील मंदिरे व तीर्थस्थळांनाही पुनर्विकास केला. काशी विश्वनाथ कॉरिडोर, महाकाल लोक उज्जैन, माँ कामाख्या मंदिर, केदारनाथ

धाम, जुने सोमनाथ मंदिर यांच्या जीर्णोद्धाराने अध्यात्मिक क्षेत्राला नवीन ऊर्जा मिळाली. तीर्थस्थळांवर पर्यटन व अर्थव्यवस्थेलाही चालना मिळाली.

चारधाम राजमार्ग परिवहन योजना, हेमकुंडसाहिब रोप-वे योजना राबवताना भारत - पाकिस्तान सरहद्दीनजीक असलेल्या कर्तारपूर कॉरिडोरमुळे भारतीय शिखांना तेथे जाण्याचा मार्ग सुलभ झाला. गेल्या वर्षभरात भारतात ९.६६ दशलक्ष विदेशी पर्यटक आले. त्यातून २ लक्ष ७८ हजार कोटी भारताला विदेशी चलन मिळाले. दरवर्षी विदेशी पर्यटकांची भारतात येण्याची संख्या वाढत आहे.

प्रधानमंत्री संग्रहालय, राष्ट्रीय पोलोस स्मारक, जालियनवाला बाग स्मारक, राष्ट्रीय युद्ध स्मारक, आदिवासी स्वतंत्रता सेनानी संग्रहालय, भारत मंडप, नवीन संसद भवन, या देशाला प्रेरणा, ऊर्जा देणाऱ्या व अभिमान वाटणाऱ्या वास्तू गेल्या ११ वर्षांतच उभ्या राहिल्या आहेत. एका भारत-श्रेष्ठ भारत, काशी तमिल संगम अशा उपक्रमांमुळे भारतातील विविध भाषा व संस्कृती यांच्यात सेतू निर्माण करण्याचे काम केले आहे.

प्रयागराज येथे महाकुंभला ६६ कोटी भाविकांनी पवित्र स्नान केले. मोदींनी योग दिनाला जागतिक स्तरावर मान्यता मिळवून दिली. सन २०२४ मध्ये उत्तर प्रदेशात २६ लाख लोकांनी योगाची ऑनलाईन घेतलेल्या शपथ उपक्रमाची विश्वविक्रम म्हणून नोंद झाली.

वंदे भारत ट्रेन ही मोदी सरकारने दिलेली देणगी आहे. देशात सर्वाधिक लोकप्रिय ही ट्रेन ठरली असून तिची मागणी वाढत आहे. कटरा ते श्रीनगर मार्गावर सर्वात उंचीवर असलेल्या चिनाब पुलावरून वंदे भारत धावू लागली आहे.

प्रधानमंत्री किसान सन्मान योजनेतून १२ कोटी शेतकऱ्यांना दरवर्षी सहा हजार रुपये दिले जात आहेत. आयुष्यमान भारत योजनेतून ५० कोटी लोकांना पाच

लाखांपर्यंत आरोग्य सेवा मोफत मिळू शकेल. अंतराळ क्षेत्रातही गेल्या ११ वर्षात भारताने भरीव कामगिरी केली आहे. सन २०१७ मध्ये इस्त्रोने १०४ उपग्रहांचे प्रक्षेपण करून विश्वविक्रम निर्माण केला.

मोदी सरकारने ११ वर्षांत देशाचा चेहरा-मोहरा बदलला. जगात भारताला नवीन ओळख मिळवून दिली. पण विरोधी पक्ष म्हणणार, गेल्या ११ वर्षांत पंतप्रधानांनी एकही पत्रकार परिषद घेतली नाही.

पुलवामा किंवा पहलगाम हल्ल्यांनंतर दहशतवादी कुठे पळाले, ते का नाही सापडले? मुळात ते भारतात घुसलेच कसे? पाकिस्तानबरोबर झालेल्या ऑपरेशन सिंदूरमध्ये भारताची किती विमाने पाकने पाडली व कितीचे नुकसान झाले? भारताने जगभर पाकविरोधात सर्वपक्षीय शिटमंडळे पाठवली पण श्रीलंका, म्यानमार, बांगलादेश, नेपाळ, अफगाणिस्तान, मालदिव, मॉरिशस या शेजारी देशात कोणी का गेले नाही? भारताच्या शेजारी देशांनी भारताच्या बाजूने एकही का शब्द उच्चारला नाही?

पंतप्रधानांनी ११ वर्षांत सत्तरहून अधिक देशांना दौडशे वेळा तरी भेटी दिल्या असतील, मग एकही देश पाकिस्तान दहशतवाद्याला सहाय्य देतो असे का म्हणाला नाही? पाकिस्तानने ऑपरेशन सिंदूर काळात भारताच्या विरोधात अमेरिका, रशिया, फ्रान्सने दिलेली शस्त्रे वापरली, मग आपले मित्र कोण? भारत-पाकिस्तान युद्धबंदी आपण घडवली, असे प्रेसिडेंट डोनाल्ड ट्रम्प यांनी एक डझन वेळा म्हटले, मग भारत त्याला प्रतिवाद का करीत नाही?

महाकुंभमध्ये ४० ठार, दिल्ली स्टेशनवर चेंगराचेंगरीत १८ ठार, बंगळूरला स्ट्रेडियमबाहेर ११ ठार, पुलवामाला ४० सुरक्षा दलाच्या जवानांचा बळी, पहलगामला २६ पर्यटकांची हत्या, मुंब्याला लोकलमधून पडून ४ प्रवाशांचा मृत्यू, अहमदाबादला झिंमलायनर विमान कोसळून २७५ ठार, अशा घटनांना जबाबदार कोण? कोणाला शिक्षा झाली? याचे उत्तर कधी मिळत नाही, तरीही देश बदल रहा है, हे मान्य करायलाच हवे.

इस्त्रायल - इराण संघर्ष!

इस्त्रायल आणि इराण यांच्यात सुरू झालेले युद्ध लवकर संपेल असे वाटत नाही. इस्त्रायलला इराणच्या अणुविषयक कार्यक्रमाची भीती वाटते. इस्त्रायलचे असे म्हणणे आहे की इराणने अणुबॉब बनवण्यात यश मिळविले तर इस्त्रायल करता ती धोक्याची घंटा असेल.

इस्त्रायल मधील पुढील पिढीच्या सुरक्षिततेसाठी इराणला अणुबॉब बनवण्यास प्रतिबंध करणे, हाच त्यावरील योग्य उपाय आहे. इराण हा अणुबॉब बनवणाऱ्या जवळ पोहोचला असल्याने आता वेळ घालवला तर इस्त्रायलचे भविष्य धोक्यात येईल, म्हणूनच पहिल्याच दिवशी इस्त्रायलने इराणवर इतका जोरदार हल्ला केला की इराणची सुरक्षा यंत्रणा हडबडून गेली.

इराण वरील इस्त्रायलचा हा हल्ला अनपेक्षित नव्हता. गेले काही दिवस त्या संदर्भातील बातम्या सातत्याने ऐकायला मिळत होत्या. अर्थात त्या बाबतीत इराण, बेसावध राहिला ही गोष्ट खरी आहे.

इराणचा अणुविषयक कार्यक्रम रोखण्यासाठी, अमेरिका आणि इराण यांच्यात या वाटाघाटी सुरू होत्या, त्या संबंधात, इराणने अमेरिकेच्या अटी मान्य करायला म्हणून इराणवर दडपण आणण्यासाठी, इस्त्रायल इराणवर हल्ला करणार असल्याच्या अफवा पसरवण्यात आल्या असल्यात असे मानले जात होते. मात्र इस्त्रायलने हल्ला केला आणि इराणचे फार मोठे नुकसान घडवून आणले. इराणच्या बेसावधपणाचा मोठा फटका लष्करीतला काही उच्च अधिकारींना बसला. या हल्ल्यात इराणचे मिलिटरी चीफ आणि इस्लामीक रिव्हॉल्युशनरी गार्ड कॉर्पोसचे प्रमुख मारले गेले. ही गोष्ट साधी मानता येणार नाही. हे अधिकारी त्यावेळी त्याच्या घरात होते. खरे पहाता त्यांनी तेव्हा सुरक्षित ठिकाणी असण्यात हवे होते.

इस्त्रायलचा हल्ला सुनिश्चित होता. इस्त्रायली गुप्तहेर संस्था मोसादने इराणची राजधानी तेहरान जवळ गुप्तपणे आपला ड्रोनचा तळ उभारला होता. शस्त्रास्त्रांनी भरलेली काही वाहने इस्त्रायलने अगोदरच तिकडे तयार ठेवली होती. तसेच काही कमांडोज इस्त्रायलने अगोदरच तिकडे गुप्तपणे रवाना केले होते. इराणच्या गुप्तहेर संस्थेला त्याचा धागपत्ता लागू शकला नाही. याचा परिणाम म्हणजे इस्त्रायलने इराणवर जे हल्ले केले ते इराणच्या भूमीतूनच केल्याने ते अतिशय प्रभावी ठरले.

इस्त्रायलच्या दोनशे लढाऊ विमानांनी एकाच वेळी इराण मधील शंभर ठिकाणांवर हल्ले केल्यामुळे इराणी सुरक्षा यंत्रणेचे कंबरडचे मोडले गेले. इराण मधील तेल साठे, उर्जा यंत्रणा आणि अण्वस्त्र तळ यांना टागोट करण्यात आल्याने युद्धाच्या पहिल्याच

दिवशी इस्त्रायलने अपेक्षेपेक्षा जास्त यश मिळविले. अर्थात, इस्त्रायलने कितीही प्रयत्न केला तरी, इराणचा संपूर्ण अणुविषयक कार्यक्रम, नष्ट करणे इस्त्रायलला शक्य होणार नाही. त्यासाठी इस्त्रायलला अमेरिकेची मदत घ्यावी लागेल.

सध्यातरी अमेरिका थेटपणे इस्त्रायलच्या बाजूने युद्धात उतरण्याची शक्यता दिसत नाही. मात्र मिडल ईस्ट मध्ये ज्या ठिकाणी अमेरिकेचे सैनिकी तळ आहेत, त्यावर इराणने चुकून जरी हल्ला केला तर अमेरिकेला युद्धात उतरण्यासाठी निमित्त मिळेल. म्हणूनच अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष ट्रंप हे इराणला वारंवार चेतावणी देत आहेत की आमच्या सैनिकी तळांवर हल्ला केलात तर आम्हाला युद्धात उतरावे लागेल.

आता इराण मधील सध्याच्या इस्लामी राजवटी बद्दल थोडक्यात माहिती घेऊया. १९७९ साली इराणचे क्रांतिकारी नेते अयातुल्ला खोमेनी यांनी तत्कालीन इराणच्या शहाची सत्ता उलथवून टाकली आणि आपली इस्लामी राजवट प्रस्थापित केली. इराणचा शहा हा जुलुमी असला तरी तो कट्टरपंथी नव्हता. त्याच्या राजवटीत नागरिकांचे मुलभूत अधिकार सुरक्षित होते. मात्र अयातुल्ला खोमेनी हे सत्तेवर आल्यानंतर त्यांनी आपली कट्टरपंथी धोरणे दमनशाहीच्या

माध्यमातून राबवायला सुरुवात केली. त्याचा सर्वात मोठा फटका इराण मधील महिलांना सोसावा लागला. त्यांच्यावर अनेक प्रकारची बंधने घालण्यात आली. ज्या नागरिकांनी ते सहन झाले नाही ते इतर देशांमध्ये कामगमे निघून गेले. परंतु सत्तेवर आल्यानंतर

थोड्याच कालावधीत अयातुल्ला खोमेनी यांच्या राजवटीने, इतर देशांमध्ये जाण्याचा पिंडित नागरिकांचा मार्ग बंद करून टाकला.

इस्लामीक रिव्हॉल्युशनरी गार्डची दहशत कमालीची वेळी. निरापराध नागरिकांना ते त्रास देऊ लागले. रिव्हॉल्युशनरी गार्डसनी इराणी सैन्याला समांतर अशी यंत्रणा उभी केली असून, त्यांची दहशत इराण मध्ये सर्वत्र पहायला मिळते. क्रांतीकारी सरकारच्या दमनशाहीच्या विरोधात आजवर इराण मध्ये अनेक आंदोलने झाली, परंतु ती आंदोलने रिव्हॉल्युशनरी गार्डसनी निर्दयपणे चिरडून टाकली.

इस्त्रायलने जेव्हा इराणवर हल्ला केला तेव्हा, इराण मधील जनतेला त्यांनी, तेथील अत्याचारी राजवटी विरोधात उठाव करण्याचे आवाहन केले आहे. इस्त्रायल आणि इराण यांच्यात यापूर्वीही युद्ध झालेले आहे आणि ते बराच काळ लांबले होते. इराणला कोणत्याही परिस्थितीत अणुबॉम्ब बनवू द्यायचा नाही, याबाबत इस्त्रायल ठाम आहे. आता या युद्धाचा शेवट कधी होणार आणि इस्त्रायलचा मनसुबा सफल होईल का? या प्रश्नाचे उत्तर बहुतांशी अमेरिकेच्या भूमिकेवर अवलंबून राहील.

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

मूळ आरोपी सुटले, संस्थाचालक अडचणीत का?

नागपूर जिल्ह्यातील शालार्थ पोर्टल घोटाळ्यात शासकीय निधीची लूट उघडकीस आली आहे. बनावट कर्मचाऱ्यांच्या आधारे पगार घेतल्याचा प्रकार गंभीर असून एसआयटीची स्थापना स्वागतार्ह आहे. पण तपासाची दिशा पाहता लक्ष संस्थाचालकांवर केंद्रित असल्याचे स्पष्ट होते. जणू प्रत्येक संस्थाचालक दोषीच आहे, असा समज केला जातो आहे.

सर्व संस्थाचालक दोषी कसे?

२०० हून अधिक शाळांच्या संघटनांकाना एसआयटी चौकशीसाठी बोलवत आहे. ज्येष्ठ नागरिक, महिला, ग्रामीण भागातील संस्थाचालकांवर धक्कीचा सूर. कोणताही ठोस पुरावा नसताना जबाबांवरून सगंमनस ठरवले जाते.

सोपे निष्पक्ष वापरा, गुंतागुंत नको. शाळेचे प्रत्यक्ष अस्तित्व तपासा कर्मचारी प्रत्यक्ष कार्यरत आहेत का हे पाहा. शैक्षणिक पात्रता व वैधता तपासा. डिग्री व नेमणुकीतील तारख्या जुळतात का हे तपासा. संच मान्यता व अतिरिक्त भरतीची पारदर्शकता तपासा.

एसआयटीचा एटीकोन बदलणे का आवश्यक?

शेकडो चौकशांत वेळ, पैसा आणि श्रम वाया

शालार्थ घोटाळा

अरुण सोपानराव कराडे वाडी, नागपूर. ९०९६३२६२७२

मूळ आरोपी सुटण्याचा धोका. इतिहास साक्ष देतो, मास अँव्हान निष्फळ ठरते सरळ पुराव्याविना अटक म्हणजे संसाधनांचा अपव्यय.

प्रक्रियात्मक चूक म्हणजे गुन्हा नव्हे. शैक्षणिक तपासाची कौशल्ये पोलीस यंत्रणेकडे नसतात.

कारवाई सुधारणेसाठी हवी...

भीती निर्माण करण्यासाठी नाही.

दस्तऐवजजातीत त्रुटी, विलंब, अपूर्णता हे गुन्हे नाहीत. चुकीच्या दिशेने चाललेल्या कारवाईमुळे संस्थाचालकांच्या प्रतिष्ठेला धक्का.

शिक्षण संस्थांमध्ये भीती आणि निरुत्साह वाढण्याची शक्यता.

निष्कर्ष :

न्याय होऊ द्या, पण प्रतिष्ठा गमावून नाही.

शिक्षणव्यवस्थेतील पारदर्शकता आवश्यकच, पण ती करताना निष्पापांवर अन्याय होणार नाही, याचीही दक्षता घ्या. एसआयटी च्या कारवाईचा हेतू सुधारणा असली पाहिजे, शिक्षा नव्हे.

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

■ ■ ■

मूळ आरोपी सुटण्याचा धोका.

इतिहास साक्ष देतो, मास अँव्हान निष्फळ ठरते

सरळ पुराव्याविना अटक म्हणजे संसाधनांचा

अपव्यय.

प्रक्रियात्मक चूक म्हणजे गुन्हा नव्हे.

शैक्षणिक तपासाची कौशल्ये पोलीस

यंत्रणेकडे नसतात.

कारवाई सुधारणेसाठी हवी...

भीती निर्माण करण्यासाठी नाही.

दस्तऐवजजातीत त्रुटी, विलंब, अपूर्णता हे गुन्हे

नाहीत. चुकीच्या दिशेने चाललेल्या

कारवाईमुळे संस्थाचालकांच्या प्रतिष्ठेला

धक्का.

शिक्षण संस्थांमध्ये भीती आणि निरुत्साह

वाढण्याची शक्यता.

निष्कर्ष :

न्याय होऊ द्या, पण प्रतिष्ठा गमावून नाही.

शिक्षणव्यवस्थेतील

आध्यात्म

हिंदू कालगणनेनुसार वर्षातील तिसरा महिना म्हणजे ज्येष्ठ. या काळात वैशाखवण्याची धग कमी झालेली असली तरी पुरती शमलेली नसते. त्यामुळे ज्येष्ठाच्या प्रथम पर्वात सूर्याची प्रखरता अनुभवायला मिळते. सूर्याच्या या ज्येष्ठतेवरूनच या महिन्याला ङ्ग्येष्ठ या नावाने ओळखलं जातं. उष्णतेबरोबरच या मासाची नाल जळाशी जोडलेली आहे. त्यामुळे या काळात सूर्य आणि वरुणदेवाची उपासना केली जाते. ऋतूबदलाचा काळ असल्यामुळे या मासामध्ये वातावरणातील बदल प्रकर्षाने अनुभवायला मिळतो. प्रथम चरणात वातावरणाबरोबरच शरीरातील पाण्याचा स्तरही कमी होत असतो. त्यामुळे शरीरातील पाण्यासह जमिनीतील घटल्या जलस्तराची नोंद घेणं, पर्याप्त प्रमाण टिकवण्याच्या हेतूने काळजी घेणं आणि कार्यरत होणं गरजेचं ठरतं. मात्र पाऊसकाळ सुरू होताच काळजी मिटते आणि जलधारा झेलण्यात सृष्टीबरोबरच वृत्तीही तल्लीन होऊन जाते. म्हणूनच हा काळ एक वेगळीच सुखानुभूती देतो.

नव्या नव्हाळीचं निश्चितच एक महत्त्व असतं, वेगळं औत्सुक्य असतं. या दृष्टीने ज्येष्ठ पावसाची नव्हाळी अनुभवण्याची संधी देतो. घामाने चिंब झालेल्या एखाद्या दुपारी अचानक वातावरणात बदल होत असल्याचा अनुभव, त्यानंतर उधळणारा मुद्दांध, एक-दोन सर्रांनी न्हाऊमाखू घालताच गोमटेपणाने प्रफुल्लित आणि रसभरीत होणाऱ्या लता-वल्ली, दाटून उरणारा कुंदपणा, रागाचा गंभीर विस्तार संपल्यानंतर एखाद्या गायकाने अथवा वादकाने द्रुतगतीने आविष्कार सादर करावा त्यासम वेग घेणार धारानृत्य असे निसर्गाचे सागळे विभ्रम ज्येष्ठातच अनुभवायला मिळतात. म्हणूनच हा काळ एक वेगळी अनुभूती देऊन जातो.

आधी उल्लेख केल्याप्रमाणे या महिन्यात जल आणि सूर्याची उपासना केल्यास चांगले परिणाम मिळतात. त्यामुळेच यासंबंधीची व्रतवैकल्यं अंगिकारली जातात.

ज्येष्ठ महिन्यात जल आणि सूर्याची उपासना केल्यास चांगले परिणाम मिळतात असं सांगितलं जातं. त्यामुळेच या महिन्यात यासंबंधीची व्रतवैकल्यं अंगिकारली जातात. सकाळ-सायंकाळी सूर्यमंत्राचा जप केला जातो. विश-षतः रविवारी उपवास केला जातो. या महिन्यातील प्रत्येक मंगळवारी हनुमानाची विशेष पूजा केली जाते. हनुमानाला तुळशीपत्रांचा हार अर्पण केला जातो. त्यानंतर नैवेद्य दाखवला जातो. ज्येष्ठ असा गजबजलेला असतो.

सकाळ-सायंकाळी सूर्यमंत्राचा जप केला जातो. विशेषतः रविवारी उपवास केला जातो. या महिन्यातील प्रत्येक मंगळवारी हनुमानाची विशेष पूजा केली जाते. हनुमानाला तुळशीपत्रांचा हार अर्पण केला जातो. त्यानंतर नैवेद्य दाखवला जातो. या पुजेमुळे कुंडलीतील मंगळासंबंधीच्या समस्या दूर होतात, अशी भाविकांची श्रद्धा आहे. ज्येष्ठ महिन्यात

स्त्रियांचा आवडता वटपोर्णिमा हा सण येतो. साक्षात यमराजाबरोबर बुद्धिकौशल्याने संवाद साधून पातिव्रत्याच्या बळावर पतीचे प्राण परत आणणारी सावित्री ही आजही प्रत्येक स्त्रीचा आदर्श आहे. आज प्रत्येक महिला वडाची पूजा करत नसली तरी तिच्या मनातलं पतीविषयीचं प्रेम आणि त्याला साथ देण्याची वृत्ती जाग-जागी दिसते. आजही प्रत्येक स्त्रीच्या रूपात त्याच पुराणकाळातील सावित्रीचा अंश वावरत आहे. फक्त तिचे संदर्भ बदलले आहेत एवढंच. अनेक ठिकाणी पतीच्या हयातीनंतर त्याची अर्धवट राहिलेली जबाबदारी पत्नी समर्थपणे पेलते आणि कडू-गोड आठवणींवर उर्वरित आयुष्य काढते. हा देखील अलीकडच्या काळातील सावित्रींच्या पातिव्रत्याचाच आदर्श म्हणायला हवा. कालमानानुसार भावना व्यक्त करण्याच्या पद्धती बदलत असतात. पण त्यामागील पतीप्रेम, निष्ठेची भावना ही पुराणकाळातल्या सावित्रीच्या मनातील भाव-नेसारखीच असते.

सध्याच्या सावित्री केवळ घराच्या पातळीवर लढतात असं नव्हे तर त्यांना

महिन्यातच आहे. विशेष म्हणजे त्याच्याच दुसऱ्याच दिवशी इतिहास घडवणारे, गुणसंपन्नतेचे शिरोमणी छत्रपती शिव-जीराजे यांचा शिवराज्याभिषेक दिन येतो. याच तिथीला किल्ले रायगडावर शिवराज्याभिषेकाचा प्रेक्षणीय सोहळा पार पडला आणि त्यानंतर सुरू झाली ती शिवाजी महाराजांच्या पराक्रमाची मालिका आणि एका आदर्श राजाची यशस्वी कारकिर्द. आजही या दिवसाचा आठव अंगावर रोमांच उमटवून जातो. या निमित्त-ाने बहारदार कार्यक्रम पार पडतात.

शिवाजी महाराजांच्या मातोश्री राजमाता जिजाऊबाई यांचा स्मृतीदिनसुद्धा याच महिन्यात येतो. अत्यंत प्रतिकूल परिस्थितीत शिवाजी महाराजांसारखा सर्वगुणसंपन्न पराक्रमी राजा घडवणारी एक कुशल, परिपूर्ण माता म्हणून उभ्या महाराष्ट्राला जिजाऊंची आठवण आहे. त्यांच्या नावाने आदर्श मातांना पुरस्कारही दिले जातात. शिवाजीराजे भोसले यांच्या घराण्यातल्या या तीन थोर व्यक्तींची आणि त्यांच्या गुणांची आठवण या मासाच्या निमित्ताने येते. आदर्श जीवनाला परमेश्वर मानणारे, सतत सत्याची पूजा करणारे, प्रतिभावंत साहित्यिक आणि मुलांची आई म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या सानेगुरुजी यांचा स्मृतीदिन ज्येष्ठ महिन्यातच येतो. या सत्त्वशील, आदर्शवादी लेखकाने आपल्या लेखनातून समाजाला सतत उत्तम आणि पवित्र विचारांचे संदेश दिले. हे संस्कृतीरक्षक लेखक श्यामची आई सारख्या पुस्तकातून अजरामर आहेत. या निमित्ताने त्यांचीही आठवण येते.

सामाजिकदृष्ट्या महत्त्वपूर्ण असणारा दृष्टिदान दिन ज्येष्ठातच येतो. या दिवसामुळे नेत्रदानाच्या चळवळीला नवी गती मिळते. या मासातली आध्यात्मिक दृष्टीने महत्त्वाची बाब म्हणजे क्षेत्र देहू येथून संत तुकारामांच्या पालखीचं प्रस्थान होतं. त्याच्याच दुसऱ्या दिवशी क्षेत्र आळंदी येथून संत ज्ञानेश्वर महाराजांच्या पालखीचं प्रस्थान होतं. विठ्ठलमूर्तीचे अगणित भक्त या दिवसांची आतुरतेने वाट पाहत असतात. ते भक्तीभावाने पालखी सोहळ्यात सामील होतात. अशा तऱ्हेने पौराणिक, ऐतिहासिक आणि सामाजिक महत्त्व लाभलेला ज्येष्ठ अनेक दृष्टींनी परिपूर्ण असतो. म्हणूनच तो ज्येष्ठ असतो.

रुण्डुणु रुण्डुणु रे भ्रमरा।
सांडी तू अवगुणु रे भ्रमरा।।
चरणकमळदळू रे भ्रमरा।
भोगी तूं निश्चळु रे भ्रमरा।।
सुमनसगंधु रे भ्रमरा।
परिमळु विद्रुदु रे भ्रमरा।।
सौभाग्य सुंदरु रे भ्रमरा।
बाप रखुमादेविवरु रे भ्रमरा

अमृतवाणी

-संत ज्ञानेश्वर

भा रत हा श्रद्धाळूंचा, भाविकांचा देश आहे. पुराणकथा, आख्यायिका, दंतकथा आदींचा मोठा पगडा असणारा हा समाज ईश्वराचं अधिष्ठान मानणारा आहे. कुलदैवतांप्रमाणे प्रत्येकाची आपापली श्रद्धास्थानं असतात आणि इष्ट देवतांना प्रसन्न करून घेण्यासाठी जो तो आपापल्या पद्धतीने करणा भाकत असतो. देवाची आराधना करत असतो. असं असल्यामुळेच काही दे-वळांमध्ये अजबगजब प्रथा-परंपरा पहायला मिळतात. कोलकातामध्ये ङ्गचायनीज काली मंदिरङ्ग हे असंच एक स्थान आहे.

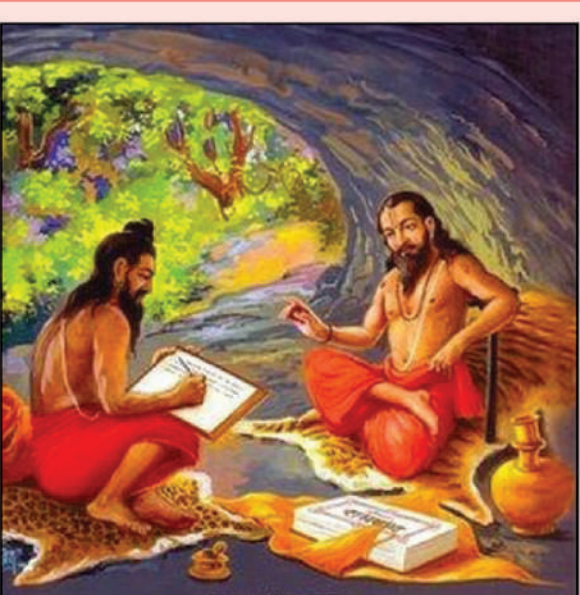
या पवित्र स्थळी कालीमातेची पूजा होते. पूजा संपन्न

झाल्यानंतर देवाला नैवेद्य दाखवण्याची पद्धत आपल्याकडे आहे. नैवेद्य आणि आरती झाल्याशिवाय पूजा पूर्ण होत नाही. बरेचदा हा नैवेद्य पक्कानांचा असतो. रसनादी आन्हिके आटोपून शुद्ध तना-मनाने राधलेले पदार्थ देवापुढे ठेवतात, ते ग्रहण करण्याचा आग्रह केला जातो आणि त्याने ते ग्रहण केलं आहे असं समजून तो नैवेद्य प्रसाद स्वरूपात उपस्थितांमध्ये वाटला जातो. कालीमातेच्या या देवळातही नैवेद्य दाखवला जातो. मात्र तो गोडाघोडाचा नसून नूडल्स, चॉप्सी, शेजवान राईस अथवा भाज्या घालून तयार होणाऱ्या चायनीज पदार्थांचा असतो.

आश्चर्य वाटलं ना? पण हे अगदी खरं आहे. कोलकात्याच्या तंगरा नामक भागात चीनी लोकांची मोठी वस्ती आहे. बऱ्याच वर्षांपासून ते इथे राहतात. भारतीयांप्रमाणे तेदेखील कालीची मनोभावे पूजा करतात आणि त्यानंतर आपल्या खाद्यसंस्कृतीतील पदार्थ दे-वीला अर्पण करतात. त्यामुळेच कालीमातेचं हे मंदिर ङ्गचायनीज काली मंदिरङ्ग म्हणूनही ओळखलं जातं.

झाल्यानंतर देवाला नैवेद्य दाखवण्याची पद्धत आपल्याकडे आहे. नैवेद्य आणि आरती झाल्याशिवाय पूजा पूर्ण होत नाही. बरेचदा हा नैवेद्य पक्कानांचा असतो. रसनादी आन्हिके आटोपून शुद्ध तना-मनाने राधलेले पदार्थ देवापुढे ठेवतात, ते ग्रहण करण्याचा आग्रह केला जातो आणि त्याने ते ग्रहण केलं आहे असं समजून तो नैवेद्य प्रसाद स्वरूपात उपस्थितांमध्ये वाटला जातो. कालीमातेच्या या देवळातही नैवेद्य दाखवला जातो. मात्र तो गोडाघोडाचा नसून नूडल्स, चॉप्सी, शेजवान राईस अथवा भाज्या घालून तयार होणाऱ्या चायनीज पदार्थांचा असतो.

अजबगजब

काय देते विद्या?

विद्या व्यक्तीला उन्नत अवस्थेकडे नेते, मात्र विद्येचा सदुपयोग व्हायला हवा. सद्दिद्याप्राप्त माणसाला परमार्थाची गोडी कळते. हे सविस्तर सांगताना श्रीसमर्थ म्हणतात,

सत्यवचनी शुभवचनी। कोमळवचनी येकवचनी।
निश्चयवचनी सौख्यवचनी। सर्वकाळ।।
द्रव्यसुची दारासुची। च्यायसुची आंतरसुची।
प्रवृत्तिसुची निवृत्तिसुची। सर्वसुची निःसंगपणे।।
मित्रपणे परहितकारी। वाग्माधुर्य परशोकहारी।
सामर्थ्यपणं वेदधारी। पुरुषार्थें जगमित्र।।

सद्दिद्या माणसाला शहाणं करते. अशा माणसाला श्रुती, स्मृती, उपनिषदे आदींचं ज्ञान असतंच त्याचबरोबर व्यवहारात सावधपणे आणि प्रसंग ओळखून कसं वागावं हेही तो जाणतो. कोणाला मानसन्मान देऊन आदर दाखवायचा आणि एखाद्या लबाड माणसाची लबाडी हुषारीने कशी ओळखायची हे त्याला बरोबर समजतं. सत्य आणि नेमकं बोलणारा, बोलल्याप्रमाणे कृती करणारा, चपळ, कौशल्यवान असा पुरुष आपली साधनवृत्ती आणि ज्ञानार्जनाची प्रवृत्ती कधीच सोडत नाही. आगम आणि निगम म्हणजेच शरीर आणि आत्मा यांच्या परस्परसंबंधांचं, जीवाशिवायच्या नात्याचं त्याला सूक्ष्म ज्ञान असतं. तो भक्तीसुद्धा अनेक मार्गांनी करत असतो. कधी तो पुरश्चरणं करतो तर कधी तीर्थयात्रा, कधी जप तर कधी शरीरकष्टांचं तप... मात्र साधनेचा मार्ग निश्चित असल्याने तो सदैव तृप्त आणि समाधानी असा योगीस्वरूप बनतो. मनातूनच विरागी झाल्यामुळे त्याचं वागणं-बोलणं सौम्य, शुद्ध, सात्विक आणि निष्कपट असतं. तो निर्व्यसनी असतो आणि या सदगुणामुळे लाभणारी मनःशांती त्याच्या मुखावरही झळकत असते. त्यामुळे त्याच्या दर्शनानेही सर्वांना निरातिशय प्रसन्नता लाभते.

असा वितरागी असूनही कला आणि संगीतात ज्ञान आणि रस घेणारा असतो. तो त्याचं रसरग्रहण करून स्वतः आनंदित होतो आणि इतरांनाही आनंद देऊन जातो. सौजन्यपूर्ण आणि निरपेक्ष वागल्यामुळे तो सर्वानाच हवाहवासा वाटतो आणि जणु हा जिवलग मित्र आहे असंच सर्वांनाच वाटतं. तो नेहमी सत्य, शुभ, कोमलपणे बोलणारा आणि दिलेलं वचन न मोडणारा असतो. अशी व्यक्ती जनतेपुढे आदर्श वस्तुपाठ देते असं समर्थ म्हणतात.

तामध्मे दुःख आहे तर अद्वैतामध्ये सुख आणि आनंद आहे. आपण अद्वैतामध्ये राहिलो तर आनंद मिळतो. मुळात हे जग एकच आहे. प्रपंच दहा दिशांना विस्तारतो पण परमार्थाची मात्र एकच दिशा असते. आपण तिच्याकडे लक्ष ठेवावं. काही न करणं (अर्थात मनाने) हा खरा परमार्थ होय. परमार्थामध्ये झमीझ ला स्थान नाही. प्रपंच हा द्वैत आहे. त्याचं मोठं अवडंबर असणारच. जगण्याचा अंतिम हेतू कळत नाही तोपर्यंत प्रपंच करणं हेच ध्येय असल्याचं आपण समजतो. वास्तविक, मनुष्यप्राणी हा देह आणि मन या दोन्हीही मिळून बनला आहे. म्हणूनच त्याने ऐहिक आणि पारलौकिक अशा दोन्ही गोष्टी साधल्या पाहिजेत. परमार्थ साधणं हाच आपल्या जन्माचा खरा हेतू आहे. व्यवहारात द्वैताशिवाय आनंद नाही. म्हणून परमार्थात, मानसपूजेत सर्वप्रथम झमीझ आणि झुपरमात्माङ्क

अशा द्वैताने सुरुवात करावी लागते. परमार्थ हाडीमासी खिळत नाही तोपर्यंत आपल्याला वाचनाची गरज असते. त्यामुळे साधनेला नवं बळ मिळतं. मन भावंटाच्या ठायी कसं गुंतवायचं हे समजतं. त्यासाठी आपण काय करावं यासंबंधी मार्गदर्शन मिळतं.

साध्यावा परमार्थ

एक बाप आपल्या मुलाला पोहायला शिकवत होता. प्रथम त्याने मुलाला घोट्याइतक्या पाण्यात आणलं, नंतर आणखी पुढे आणलं आणि एक दिवस मुलाला पाण्यात खेचून घेतलं. या हुशार बापाप्रमाणेच गुरू आपल्याला परमार्थ शिकवत असतात. मात्र त्यासाठी पाण्यात उतरलायला तर हवं! देहाने प्रपंच केला पण तो फळाला येत नाही. म्हणूनच संतांनी नामस्मरणाचा

मार्ग सांगितला आहे. पण आपला शहाण-पणा, अभिमान, अहंकार आड येतो त्याला काय करावं? हा अभिमान दुसरा कुणी उत्पन्न करतो असं धोडंच आहे? आपल्या ध्यानातही येणार नाही इतकी वासनेची सूक्ष्म बीजं खोलवर कुठे तरी दडलेली असतात. त्यामुळे लौकिकाची अभिलाषा सुटत नाही. हे पाश तोडण्यासाठी संतांनी एक मार्ग सुचवला आहे आणि तो म्हणजे नामस्मरणात राहून विषयाची ऊर्मी चट्टू न देणं. प्रपंचातली विघ्नं सूचनावजा असतात. ती आपल्याला जाणं करतात. आपण भावंटांला ओळखण्यासाठी जन्माला आलो आहोत याचा विसर पडू नये या हेतूने विघ्नांची योजना असते. भगवंताच्या जबळ नेण्यासाठीच विघ्ने येत असतात. तेव्हा त्यांना न घाबरता भावंटाच्या नामात स्वतःला विसरून जाणं हा परमार्थाचा सोपा मार्ग आहे.

चिं ता इतनी कीजिए की काम हो जाए पर इतनी नहीं की जिंदगी तमाम हो जाए किती योग्य सल्ला दिला आहे या कवीने... आपल्याला कुठल्या ना कुठल्या गोष्टीची काळजी लागून राहिलेली असते. कुठलीशी चिंता आतल्या आत पोखरत असते. चिंतेंचं स्वरूप हलकं आहे की गंभीर, त्यामुळे चिंतीत व्हावं की सोडून द्यावं, त्याने जीवन-ावर नकारात्मक प्रभाव पडेल की फारसा फरक पडणार नाही हे आणि यासारखे मुद्दे व्यक्तीसापेक्ष असतात. त्यांना कुठलेही ठोकताळे लावता

दूर करा चिंता

हे अक्षर आहे. अक्षर म्हणजे क्षर नाही ते. मन शीतल होतं, कोणतीही शंका किंवा द्वंद्व उरत नाही तेव्हा परमज्ञानाची प्राप्ती होते. परमज्ञान हा परब्रह्म जाणून घेण्याचा मार्ग आहे. एकदा परमज्ञान प्राप्त झालं की जीवनवस्त्र अत्यंत तलम असतं. ते अनेक धाग्यांनी विणलेलं असतं. पण हलवलं असताही या वस्त्रांमधून गळत नाही ते परब्रह्म होय, असं ज्ञानेश्वरमाऊली सांगतात. **जे ऐसेही परि विरुळे। इथे विज्ञानाचिये खोळे। हालवलेही न गळे। ते परब्रह्म।।**

येत नाहीत की कोणत्या नियमांच्या निकषात बसवता येत नाही. त्यामुळे एखाद्याला करो या मरो चा प्रश्नद-खील दुर्लक्ष करण्याजोगा वाटतो तर एखाद्याला सगळी सुखं असतानाही छोटी चिंताही चित्तेसारखी जाळत रा-

हते. म्हणूनच कवीने सांगितल्याप्रमाणे सजग रहावं आणि हाती घेतलेलं काम पूर्ण करावं. कामासंबंधीचा विचार आणि त्या अनुषंगाने येणारी चिंता निश्चितच करावी कारण ही चिंता कार्यप्रवण ठेवते. मात्र जगण्यातील रस संपवणारी चिंता दूर करणंच श्रेयस्कर...

जीवनमंत्र हते. म्हणूनच कवीने सांगितल्याप्रमाणे सजग रहावं आणि हाती घेतलेलं काम पूर्ण करावं. कामासंबंधीचा विचार आणि त्या अनुषंगाने येणारी चिंता निश्चितच करावी कारण ही चिंता कार्यप्रवण ठेवते. मात्र जगण्यातील रस संपवणारी चिंता दूर करणंच श्रेयस्कर...

या जड प्रकृतीपासून बोल ज्ञानियाचे अक्षय परमात्म्याकडे जाणं निश्चितच सोपं नाही. त्याला ज्ञानसाधनेची जोड द्यावी लागते. त्यामुळेच परमज्ञानाची प्राप्ती करून घेणं गरजेचं ठरतं असं ज्ञानेश्वर माऊली सांगतात.

खा लील ओवीतून ज्ञानेश्वरांनी परब्रह्माचं स्वरूप स्पष्ट करून सांगितलं आहे. परब्रह्माचं स्वरूप अजोड, अतुलनीय असल्याचं माऊली सांगतात. **जे ऐसेही परि विरुळे। इथे विज्ञानाचिये खोळे। हालवलेही न गळे। ते परब्रह्म।।**

जीवनवस्त्र अत्यंत तलम असतं. ते अनेक धाग्यांनी विणलेलं असतं. पण हलवलं असताही या वस्त्रांमधून गळत नाही ते परब्रह्म होय, असं ज्ञानेश्वरमाऊली सांगतात. **जे ऐसेही परि विरुळे। इथे विज्ञानाचिये खोळे। हालवलेही न गळे। ते परब्रह्म।।**

परब्रह्माचं 'अक्षर'स्वरूप हे अक्षर आहे. अक्षर म्हणजे क्षर नाही ते. मन शीतल होतं, कोणतीही शंका किंवा द्वंद्व उरत नाही तेव्हा परमज्ञानाची प्राप्ती होते. परमज्ञान हा परब्रह्म जाणून घेण्याचा मार्ग आहे. एकदा परमज्ञान प्राप्त झालं की जीवनवस्त्र अत्यंत तलम असतं. ते अनेक धाग्यांनी विणलेलं असतं. पण हलवलं असताही या वस्त्रांमधून गळत नाही ते परब्रह्म होय, असं ज्ञानेश्वरमाऊली सांगतात.

अक्षय परमात्म्याकडे जाणं निश्चितच सोपं नाही. त्याला ज्ञानसाधनेची जोड द्यावी लागते. त्यामुळेच परमज्ञानाची प्राप्ती करून घेणं गरजेचं ठरतं असं ज्ञानेश्वर माऊली सांगतात.

मातृभक्तीचं प्रतीक मरिअम्मन मंदिर

मातृभक्तीविषयी आपण खूप काही वाचतो, ऐकतो. पण मातृभक्तीला वाहिलेलं मंदिर सिंगापूरमध्ये आहे हे तुम्ही जाणता का? इथे असणारं मरिअम्मन मंदिर द्रविड स्थापत्यशैलीचा अद्भूत नमुना आहे. तामिळीयन भाविक नारायण पिल्लई यांनी १८२७ मध्ये हे मंदिर बांधलं. २०१० मध्ये मंदिराचा जीर्णोद्धार करण्यात आला. या मंदिराचं प्रवेशद्वार दक्षिणी गोपुरम शैलीत बांधलं आहे. गाभाऱ्यात माता मरिअम्मन विराजित आहे. भारताच्या ग्रामीण भागात मरिअम्मन मातेला मातृशक्तीचं प्रतीक मानतात. ही देवी आईच्या मायेने रोगराईपासून आपलं संरक्षण करते अशी भाविकांची श्रद्धा आहे. या मंदिराचे निर्माणकर्ते नारायण पिल्लई ईस्ट इंडिया कंपनीमध्ये कार्यरत होते. कंपनीने सिंगापूरमध्ये बस्तान बसवायचं ठरवलं. त्यावेळी अनेक हिंदू लोकही इथे स्थायिक झाले. त्यांना आराधना करता यावी या हेतूने हे मंदिर बांधण्यात आलं. पाऊस पडत नसल्यास या देवीची आराधना केली जाते. मंदिराच्या शिखरावर विविध हिंदू देवीदेवतांच्या प्रतिमा आहेत.

इयत्ता पहिली ते ५ वी साठी हिंदी तृतीय भाषा

मोबाईलपासून लांब राहिले...

■ महासागर प्रतिनिधी

नागपूर, दि. १८ : राज्य सरकारच्या वतीने इयत्ता पहिली ते पाचवीपर्यंत तृतीय भाषा सुरू स्वीकारण्यात आले आहे. त्यामुळे आता मराठी आणि इंग्रजी माध्यमांच्या शाळांमध्ये तिसरी भाषा हिंदी अनिवार्य नसली तरी, तिसरी भाषा विद्यार्थ्यांना निवडता येणार आहे. यासंबंधी काढण्यात आलेल्या जीआर नुसार मराठी व इंग्रजी माध्यमांच्या शाळांमध्ये यापुढे इयत्ता पहिली ते पाचवीसाठी हिंदी ही सर्वसाधारणपणे तृतीय भाषा असेल. परंतु ज्या विद्यार्थ्यांनी हिंदी या तृतीय भाषे ऐवजी इतर भारतीय भाषांपैकी एक भाषा ही तृतीय भाषा म्हणून

आषाढी एकादशीच्या महापूजेचे फडणवीस यांना निमंत्रण

■ महासागर प्रतिनिधी

मुंबई, दि. १८ : पंढरपूरच्या श्री विठ्ठल-रुक्मिणी मंदिर समितीच्यावतीने यंदाच्या आषाढी एकादशीच्या शासकीय महापूजेचे औपचारिक निमंत्रण मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांना देण्यात आले. रविवार, ६ जुलै रोजी पहाटे २.२० वाजता श्रींच्या चरणी मुख्यमंत्री फडणवीस सपत्नीक महापूजा करणार आहेत. मंदिर समितीचे सहअध्यक्ष गहिनीनाथ महाराज औसेकर यांच्या नेतृत्वाखालील शिष्टमंडळाने मुख्यमंत्र्यांची वर्षा निवासस्थानी सद्विज्ञा भेट घेतली. यावेळी मुख्यमंत्र्यांचा विणा, बारकरी पटक, श्रींची मूर्ती, उपरणे आणि चिपळ्यांनी सन्मान करण्यात आला.

या शिष्टमंडळाले मंदिर समितीच्या सदस्या शकुंतला नडगिरे, सभाजी शिंदे, ह.भ.प. ज्ञानेश्वर देशमुख जळगावकर, अॅड. माधवी निगडे, अनुलशास्त्री भगरे गुरुजी, ह.भ.प. प्रकाश जर्वंजाळ, ह.भ.प. शिवाजीराव मोरे आणि कार्यकारी अधिकारी राजेंद्र शेळके यांचा समावेश होता. यावेळी शिष्टमंडळाने आषाढी यात्रेच्या व्यापक नियोजनाबरोबरच श्री विठ्ठल-रुक्मिणी मंदिराच्या जतन आणि संवर्धन कार्याची माहिती मुख्यमंत्र्यांना दिली. भाविकांसाठी सुसज्ज करण्यात आलेल्या टोकन दर्शन प्रणालीसह इतर महत्वाच्या सेवा-सुविधांबाबतही माहिती देण्यात आली. यंदाची आषाढी एकादशी ही रविवारच्या शुभमुहूर्तावर येत असल्याने पंढरपूर नगरीत लाखोंच्या संख्येने भाविक दाखल होणार आहेत. शासनाच्या शासकीय पूजेची जबाबदारी मुख्यमंत्री फडणवीस पार पाडणार असून, यामुळे संपूर्ण महाराष्ट्राचे लक्ष विदुरायाच्या चरणांशी जोडले जाणार आहे.

सामाजिक बांधलकी जोपासत समाजासाठी समाजकार्याचा वसा अमर या संस्थेने चालविला त्यातून आजच्या समाज रचनेत अनाथ निराधार बालके, आईवडील, विना पोरबी बालके झालेली या बालकांच्या भविष्यातील अंधकार दूर करण्याचा प्रयत्न संस्था करित आहे. त्या बालकांना निव्वळ आसरा देत नाही तर अन्न, वस्त्र, निवारा, आरोग्य शिक्षण, संस्कार व पुनर्वसन या सर्व गरजांची पूर्ती करून त्यांच्या आयुष्याला अर्थ व सौंदर्य प्राप्त करून देण्याचा प्रामाणिक प्रयत्न संस्था करते.

या बालकांना बाल न्याय मंडळाच्या मान्यतेने प्रवेश दिला जातो. त्यांना शैक्षणिक सुविधा यात त्यांच्या उत्तीर्ण वर्गानुसार शाळेत प्रवेश मिळवून दिला जातो. शालेय साहित्य उदा स्कुल बॅग, वड्डा पुस्तके, पेन, पाटी, पेन्सिल कॅप्सपेट्टी इ.सर्व साहित्य संस्थेतर्फे पुरविण्यात येते.या खेरीज त्यांना सकस पोषक आहार दिला जातो.

कर्नाटकातील हुबळी येथे जन्मलेले आनंद, हे कोटा येथे आपल्या अनाथआयटी प्रवेश परिक्षेची तयारी करत होते. अतिशय हुशार असल्याने ते उत्तम विद्यालयामध्ये शिकणार आणि अभियंता बनून साधारणपणे ज्या आयुष्याला चांगले, आनंदी आयुष्य म्हणतात, असे आयुष्य व्यतीत करणार, अशीच अपेक्षा होती. पण त्यांनी मात्र त्यांच्याकडून जे अपेक्षित नव्हते नेमके तेच केले.

त्यांनी महाविद्यालयीन शिक्षण अध्यावरच सोडले आणि त्याहीपुढे जात त्याहीपेक्षाही वाईट असे काही तरी केले. ते त्यांच्या मूळ गावी परत आले आणि वयाच्या १८ व्या वर्षी स्वतःचे स्वतंत्र काम हावी घेतले. पुढच्या काळात अनेक पुरस्कार आणि प्रशंसा मिळविणारे आनंद हे आज उत्तर कर्नाटक प्रदेशातील सर्वाधिक मागणी असलेले उद्योजक आहेत. मात्र एकाच ठिकाणी

हिंदी अनिवार्य करण्याच्या निर्णयाला विरोध झाल्यानंतर राज्य सरकारचा नवा आदेश जारी

शिक्षणाची इच्छा दर्शविल्यास, त्या विद्यार्थ्यांना ती भाषा तृतीय भाषा म्हणून शिकण्यास मान्यता देण्यात येईल. अशा विद्यार्थ्यांना हिंदी ऐवजी इतर तृतीय भाषा शिकण्याकरता किमान २० विद्यार्थ्यांनी इच्छा दर्शविल्यास त्या भाषेच्या अध्यापन करण्याकरता शिक्षक देखील उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे. किंवा सदर भाषा ही ऑनलाइन पद्धतीने शिकवण्याची व्यवस्था करण्यात येणार आहे. सर्व माध्यमांच्या शाळांमध्ये मराठी भाषा ही अनिवार्य असेल, असे देखील शालेय शिक्षण विभागाच्या

वतीने कळवण्यात आले आहे. **हिंदी भाषा अनिवार्य करण्याच्या निर्णयाला विरोध** राज्यामध्ये मराठी, इंग्रजी बरोबरच हिंदी भाषा ही अनिवार्य करण्याचा निर्णय जाहीर करण्यात आला होता. त्यानंतर महाराष्ट्र निर्माण सेना, उद्धव ठाकरे यांचा पक्ष यासह महाराष्ट्रातील अनेक सामाजिक आणि राजकीय संघटनांनी या निर्णयाला विरोध केला होता. त्यानंतर अखेर या निर्णयात बदल करण्यात आला असून त्यानुसार आता हिंदी ही तृतीय भाषा असेल. मात्र विद्यार्थ्यांनी मागणी केल्यास इतर

भाषेचा पर्याय देखील निवडता येणार आहे. **जीआरमध्ये नेमके काय?** राज्य अभ्यासक्रम आराखडा शालेय शिक्षण २०२४ नुसार मराठी व इंग्रजी माध्यमाच्या शाळांमध्ये यापुढे इयत्ता १ ली ते ५ वी साठी हिंदी ही सर्वसाधारणपणे तृतीय भाषा असेल; परंतु या विद्यार्थ्यांनी हिंदी या तृतीय भाषे ऐवजी इतर भारतीय भाषांपैकी एक भाषा ही तृतीय भाषा म्हणून शिकण्याची इच्छा दर्शविल्यास, त्या विद्यार्थ्यांना ती भाषा तृतीय भाषा म्हणून शिकण्यास मान्यता देण्यात येईल.

तथापि, हिंदी ऐवजी इतर भाषा ही तृतीय भाषा म्हणून शिकण्यास इच्छुकता दर्शविणाऱ्या विद्यार्थ्यांची त्यांच्या शाळेतील इयत्तानिहाय संख्या ही किमान २० इतकी असणे आवश्यक राहील. हिंदी ऐवजी इतर तृतीय भाषा शिकण्याकरता उपरोक्त प्रमाणे विहित किमान २० विद्यार्थ्यांनी इच्छुकता दर्शविल्यास, त्या भाषेच्या अध्यापनाकरिता शिक्षक उपलब्ध करून देण्यात येईल अन्यथा सदर भाषा ही ऑनलाइन पद्धतीने शिकविण्यात येईल. सर्व माध्यमांच्या शाळांमध्ये मराठी अनिवार्य भाषा असेल.

मुंबईत रॅपिडो आणि उबेरविरुद्ध फसवणुकीचा गुन्हा

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. १८ :

मुंबई पोलिसांनी रॅपिडो आणि उबेर बाईक टॅक्सीविरुद्ध फसवणुकीचा गुन्हा दाखल केला. राज्य सरकारच्या परवानगीशिवाय बेकायदेशीरपणे वाहतूक सेवा पुरवल्याबद्दल प्रादेशिक परिवहन कार्यालयाचे (आरटीओ) या कंपन्यांविरुद्ध तक्रार दाखल केली आहे. दोन्ही कंपन्यांविरुद्ध बीएनएसच्या कलम ३१८(३) आणि मोटार वाहन कायद्याच्या कलमांखाली गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. एप्रिलमध्ये आरटीओने या प्रकरणी रॅपिडोला नोटीस बजावली होती. परिवहन आयुक्तांनी दोन्ही ऑप-आधारित

अॅप्लेटेसविरुद्ध कारवाईचे आदेश दिले होते. त्यानंतर एफआयआर नोंदवण्यात आला आहे. कर्नाटक सरकारने २ एप्रिल रोजी बाईक टॅक्सी सेवांवर बंदी घालण्याचा निर्णय घेतला होता. कर्नाटकात १६ जूनपासून ओला, उबेर, रॅपिडो बाईक्स बंद झाल्या. कर्नाटक उच्च न्यायालयाने १३ जून रोजी रॅपिडो, ओला आणि उबेर मोटो सारख्या बाईक टॅक्सी सेवा बेकायदेशीर घोषित करून राज्य सरकारचा आदेश कायम ठेवला होता. या प्रकरणाची पुढील सुनावणी २४ जून रोजी होईल. कर्नाटक सरकारने २ एप्रिल रोजी बाईक टॅक्सी सेवांवर बंदी घालण्याचा निर्णय घेतला

राज्यात भाजपचे सरकार आणण्यात शरद पवारांचा हत्तीचा वाटा

■ महासागर प्रतिनिधी, बुलढाणा, दि. १८ :

शरद पवार यांनी वेळेवेळी भाजपला मदत केली असून राज्यात २०१४ मध्ये भाजपचे सरकार स्थापन होण्यात त्यांचा सिंहाचा नव्हे तर 'हत्तीचा वाटा' होता, असा खळबळजनक दावा शिवसेना शिंदे गटाचे नेते आणि केंद्रीय आरोग्य राज्यमंत्री प्रतापराव जाधव यांनी केला आहे. बुलढाणा येथे आयोजित पत्रकार परिषदेत ते बोलत होते.

शरद पवार हे स्वतःला देशातील सर्वात मोठे विरोधक सिद्ध करण्याचा प्रयत्न करत असून, पक्षाचे अस्तित्व टिकवण्यासाठी भाजपविरोधी भूमिका घेत आहेत, अशी टीकाही त्यांनी केली. शरद पवार साहेबांनी २०१४ मध्ये भाजपला थेट किंवा अप्रत्यक्षपणे

केंद्रीय राज्यमंत्री प्रतापराव जाधव यांची सडकून टीका

साथ दिली. त्यावेळेस त्यांनी भाजपचे सरकार येण्यासाठी मोठी भूमिका बजावली. आता मात्र तेच भाजपचा विरोध करत आहेत, हे दुहेरी धोरण आहे, असा आरोप जाधव यांनी केला आहे, असे वृत्त एका मराठी वृत्तवाहिनीने दिले आहे.

प्रतापराव जाधव म्हणाले की, काँग्रेसचे प्रदेशाध्यक्ष जर दारूचे दर कमी व्हावेत अशी मागणी करत असतील, तर मी स्वतः सरकारकडे त्यांचे निवेदन देतो, असा टोला त्यांनी काँग्रेसलाही लावला.

रायगडमधील पूजावादाच्या वादावर बोलताना प्रतापराव जाधव म्हणाले, हिंदू

धर्मात कोणी कुटे, कशी पूजा करावी, हा ज्याचा त्याचा प्रश्न आहे. रायगडवर जर काही पूजा झाली असेल तर त्यात गैर काही

नाही. यावरून राजकारण करण्याची गरज नाही.

शरद पवारांचे वक्तव्य काय?

सत्तेसाठी भाजपसोबत जाऊन बसायचे ही भूमिका कुणी मांडत असेल तर हा विचार काँग्रेसचा नाही. कुणशीही संबंध ठेवा, पण भाजपशी संबंध हा काँग्रेसच्या विचारांचा असूच शकत नाही. त्यामुळे अशा पद्धतीने संघीसाधूपणाच्या राजकारणाला प्रोत्साहित करायचे नाही. त्या हट्टकोतानुसार पावलेही टाकायची नाहीत, असे सांगत राष्ट्रवादी काँग्रेसचे ज्येष्ठ नेते शरद पवार यांनी मंगळवारी अजित पवार गटात आपला पक्ष विलीन करण्याच्या वावड्यावर पडदा टाकला.

अध्यक्ष व संचालक पदावरून अपात्र बच्चू कडू यांचे हायकोर्टात आव्हान

■ महासागर प्रतिनिधी, अमरावती, दि. १८ : अमरावती जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेचे (एडीसीसी) अध्यक्ष बच्चू कडू यांनी त्यांच्या अध्यक्ष व संचालक पदाच्या अपात्रतेला आव्हान देणारी याचिका मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठात दाखल केली आहे.

गुरुवार, १९ जून रोजी या याचिकेवर सुनावणी होणार आहे. तत्कालीन विभागीय सहनिबंधक चैतन्य नासरे यांच्या न्यायालयाने कडू यांना बँकेचे अध्यक्ष व संचालक या दोन्ही पदासाठी अपात्र ठरविले आहे.

सोमवार, १६ जून रोजी हा निर्णय सार्वजनिक झाला. दरम्यान आज, मंगळवारी दुसऱ्याच दिवशी त्या निर्णयाला उच्च न्यायालयात आव्हान देण्यात आल्याचे बच्चू कडू यांच्या वतीने बँकेचे उपाध्यक्ष अभिजीत डेंपे यांनी स्पष्ट केले.

शेतकऱ्यांच्या कर्ममाफीसाठी गेले आठवडाभर बच्चू कडू यांनी राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज यांची पुण्यभूमी असलेल्या गुरुकुज मोझरी येथे अन्नत्याग आंदोलन केले होते. त्यामुळे शनिवारी सार्वकाळी उपोषण

सोडताच त्यांना येथील रिम्स हॉस्पिटलमध्ये दाखल करण्यात आले. अशाही स्थितीत सहनिबंधकांच्या आदेशाला आव्हान देणार असल्याचे बच्चू कडू यांनी सोमवारीच हॉस्पिटलमधून प्रतिक्रिया देताना स्पष्ट केले होते.

नाशिक येथे आंदोलनादरम्यान सरकारी कामकाजात अडथळा निर्माण केला म्हणून तेथील एमएलए-एमपी विशेष विरोध न्यायालयाने कडू यांना एक वर्षाची शिक्षा ठोठावली होती. नेमक्या याच शिक्षेचा आधार घेऊन विभागीय सहनिबंधकांनी बच्चू कडू यांना अपात्र ठरविले आहे.

परंतु जाणकार सूत्रांच्या माहितीनुसार सदर शिक्षेला मुंबई उच्च न्यायालयाने न्यायमूर्ती शिवकुमार दीधे यांच्या एकलपिठांने ११ मार्च २०२५ रोजीच निलंबित केले आहे. हाच मुद्दा घेऊन कडू उच्च न्यायालयात गेले आहेत. नृत्तिकवादादरम्यान याशिवायही काही मुद्दे मांडले जातील, अशी सूत्रांची माहिती आहे. मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाचे न्यायमूर्ती पानसरे यांच्या एकलपिठासमोरील सुनावणी होईल.

शिक्षकांनी काढली शासन आदेशाची अंत्ययात्रा

■ महासागर प्रतिनिधी

अमरावती, दि. १८ :

प्रहार शिक्षक संघटनेच्या बेमुदत उपोषण आंदोलनाच्या तिसऱ्या दिवशी शासनाच्या संच मान्यता शासन आदेशाची अंत्ययात्रा काढण्यात आली.

यावेळी राज्य अध्यक्ष महेश ठाकरे यांच्यासह अकरा आंदोलनकर्त्या शिक्षकांना स्थानबद्ध करण्यात आले. आंदोलनकर्त्या शिक्षकांनी यावेळी घोषणा देत शासनाचा निषेध केला.

प्रशासनाने आंदोलनाची दाखल न घेतल्याने प्रहार शिक्षक संघटना कमालीची आक्रमक झाली असून कार्यवाही होत नसल्याने अखेर संघटनेने संच मान्यतेच्या शासन आदेशाची अंत्ययात्रा काढली. यावेळी पोलिसांनी आंदोलनकर्त्या शिक्षकांना ताब्यात घेतले. प्रहार शिक्षक संघटनेचे शिक्षक व विद्यार्थ्यांच्या समस्या संदर्भात विभागीय आयुक्त कार्यालयावर बेमुदत उपोषण आंदोलन सुरू केले आहे. आंदोलनाचा आजचा तिसरा दिवस आहे. आजपासून अन्नत्याग

आंदोलनाची भूमिका संघटनेने घेतली आहे. विभागीय आयुक्त कार्यालया समोर निदर्शने करीत शेकडो शिक्षकांनी शासन व प्रशासन विरुद्ध प्रचंड घोषणाबाजी करीत आपला रोष व्यक्त केला. या घोषणाबाजीने आयुक्त कार्यालय दणाणून सोडले. ग्रामीण शिक्षण व्यवस्था मोडीत काढणारा व शिक्षण हक्क कायद्याची पायमल्ली करणारा संच मान्यता दिनांक २५ मार्च २०२४ चा

शासन निर्णय तत्काळ प्रभावाने रद्द करण्यात यावा या प्रमुख मागणीसह एकूण ३५ मागण्या शिक्षक संघटनेने केल्या आहेत. आंदोलनाच्या दुसऱ्या दिवशी आंदोलनकर्त्या शिक्षकांनी रक्तदान करून शासनाचा व प्रशासनाविरुद्ध रोष व्यक्त केला. प्रशासनाने दखल न घेतल्यास दिनांक १८ जून पासून अन्नत्याग आंदोलन करणार असल्याचा इशारा संघटनेने दिल्यानंतर व माजी राज्यमंत्री बच्चू कडू यांची विभागीय आयुक्त कार्यालयाशी भ्रमणध्वनी द्वारे चर्चा झाली. संघटनेची विभागीय आयुक्त कार्यालयात संबंधित सर्व अधिकाऱ्यांसमक्ष बैठक घेण्याची सूचना बच्चू कडू यांनी केली. काल रक्तदान करणाऱ्या आंदोलनकर्त्यांमध्ये अमोल आगे, नागसेन रामटेक, अमोल वरेकर, अश्विन हिंगणकर, उमेश वानखेडे, संदीप जामधे, अमोल हिरळकर यांचा समावेश होता.

: शून्यातून विश्व : यशोगाथा बोअर्डबीज टेक सोल्युशन्स कंपनीची

केंद्र होते. कामाच्या सुरुवातीच्या काळात, ते करत असलेल्या या कामाबाबत लोकांमध्ये विस्वास निर्माण करणे ही सर्वात मोठा अडचण होती. तसेच त्यांना कसलीच तांत्रिक पाश्र्वभूमी नव्हती. त्यानंतर त्यांनी नावाजलेल्या सॉफ्टवेअर कंपन्यांमध्ये काम करणाऱ्या आपल्या शाळेतील वरीष्ठानाच आपल्यासह काम करण्याबाबत विचारणा केली आणि त्यांनीही ते मान्य केले. त्याचवेळी या सर्वांना आपल्याबरोबरच कायम ठेवण्याची अवघड कामगिरीही त्यांच्यावर होती. सुरुवातीच्या काळात उत्पादनवातील चिंतांसाठी बोअर्डबीजने आऊटसोर्सिंग केले आणि हळूहळू या प्रदेशात भरभराटीला आलेल्या उत्पादन उद्योगासाठी एक संपूर्ण वाढ झालेली ईआरपी सोल्युशन्स कंपनी बनण्याकडे वाटचाली. त्याशिवाय कंपनीकडे १५० मोबाईल ऑप्सचे पोर्टफोलियो आहे, ज्याचे तीन लाखपेक्षा जास्त डाऊनलोड्स झाले आहेत. उत्तर कर्नाटक प्रांतात केंद्रस्थानी वसलेले हुबळी ओळखले जाते ते छोटो बॉम्बे म्हणून... एक गजबजलेला व्यापारी जिल्हा अशी या शहराची ओळख आहे.

: संकलन व संयोजन : सुबोध रानशेवरे, ९८३३१४६३५६ subodh.ransheve @rediffmail.com